

KVALITETSREDOVISNING FÖR 2007

UPPSALA KOMMUN

FÖRSKOLA, FÖRSKOLEKLASS, GRUNDSKOLA, SKOLBARNSOMSORG,
OBLIGATORISK SÄRSKOLA, GYMNASIESKOLA, FRIVILLIG SÄRSKOLA,
VUXENUTBILDNING, SFI OCH SÄRVUX

Biskopsgatan
kv. Prosten 4

KVALITETSREDOVISNINGEN INNEHÅLLER BEDÖMNINGAR AV DE
KOMMUNALA VERKSAMHETERNAS MÅLUPPFYLLELSE OCH DE ÅTGÄRDER
FÖR UTVECKLING SOM KOMMUNEN SKA VIDTA. MÅLUPPFYLLELSEN
REDOVISAS I FÖRHÅLLANDE TILL LÄROPLANER SAMT TILL BARN OCH
UNGDOMSNÄMNDENS OCH UTBILDNINGS- OCH
ARBETSMARKNADSNÄMNDENS PRIORITERINGAR.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning.....	s. 2
Grundfakta om Uppsala kommun.....	s. 3
Kvalitetsredovisningar:	
Förskola.....	s. 4 - 17
Grundskola och förskoleklass.....	s. 18 - 28
Obligatorisk särskola.....	s. 29 - 30
Skolbarnsomsorg.....	s. 31 - 32
Gymnasieskola.....	s. 33 - 40
Frivillig särskola.....	s. 41 - 44
Vuxenutbildning, sfi och sÄrvux.....	s. 45 - 53

SAMMANFATTNING

Kvalitetsredovisningarna för de kommunala förskolorna och familjedaghemmen ger en bild av att verksamheten generellt fungerar bra och håller en god kvalitet. I arbetet med kvalitetsutveckling deltar alla medarbetare i åtagandeprocessen och kvalitetsredovisningar. Barnens upplevelse av inflytande beskrivs ha ökat genom personalens medvetna arbetssätt. Föräldraenkäter utgör ett viktigt underlag i utvecklingen av verksamheten.

Inom grundskolan är kvalitetsarbetet för att uppnå likvärdiga villkor för eleverna exempel på ett långsiktigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Kvalitetsarbetet har blivit mer systematiskt och underlagen för analyser bättre. Antalet enheter med självförnyande förmåga ökar. Eleverna uppger sig i allmänhet vara trygga i skolan, men de upplever inte lika ofta att det är lugn och ro i klassrummet. Betygsresultaten har för första gången nästan helt uppnått de värden man kan förvänta sig enligt SALSA.

I den obligatoriska särskolan behöver kvalitetsarbetet synliggöras och systematiseras. Eleverna uppger sig i allmänhet vara trygga. Omsorgen om eleverna är god men elevernas kunskapsresultat lyfts inte fram på ett tydligt sätt. Underlag saknas för att bedöma resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella resultat.

Underlag saknas för att bedöma fritidshemmens resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål. Kvaliteten i fritidshemmen behöver synliggöras genom bättre uppföljning och utvärdering för att säkerställa att verksamheterna svarar mot läroplansuppdraget. Fritidsklubbarna har generellt en god kvalitet och god måluppfyllelse. Uppföljning kommer att genomföras av de enheter som inte nått målen.

De kommunala gymnasieskolorna i Uppsala kännetecknas av ett rikt utbud och stor flexibilitet när det gäller arbetsformer och pedagogiska lösningar anpassade till elevers olika behov. Miljöperspektivet genomsyrar de flesta ämnen och kurser. Eleverna trivs och känner sig trygga i skolan. På skolorna finns elevråd som har egna rum och egen budget för sin verksamhet. Elever deltar i skolkonferensen och i elevföreningar. Mer än 90 % av lärarna är behöriga. Eleverna i uppsala kommuns gymnasieskolor lyckas bra i förhållande till elever i riket som helhet vad avser behörighet till högskolestudier och meritmedelvärde.

De kommunala gymnasiesärskolorna har en välutvecklad, systematiserad verksamhet, anpassad efter elevernas individuella behov. Programutbudet är stort och elevernas möjlighet att välja kurser efter individuella förutsättningar är god. Resultat och måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen är bra. Omsorgen om eleverna har hög kvalitet och elevernas kunskapsresultat lyfts fram. Eleverna är trygga.

Med utgångspunkt i de kvalitetsredovisningar som upprättats bedöms den kommunala vuxenutbildningen som helhet hålla en god kvalitet. Den förhållandevis goda flexibilitet som finns gör det möjligt att möta de studerandes behov och förutsättningar på ett fullödigt sätt.

GRUNDFAKTA OM UPPSALA KOMMUN

Uppsala kommun hade i januari 2007 ca 185 200 invånare. Befolkningen ökar årligen med cirka 2 000 vilket gör kommunen till en av de snabbast växande i landet. Nästan hälften av invånarna i kommunen är under 35 år. Av befolkningen har över 35 000 utländsk bakgrund.

Universiteten sätter prägel på Uppsala kommun, befolkningen tillhör den mest välutbildade i riket. Andelen förvärvsarbete i den offentliga sektorn är bland de högsta i landet.

Antalet barn i förskoleåldern i Uppsala har ökat de senaste åren. Grundskolans elevantal sjunker. Gymnasieskolans platsbehov har ökat för varje år fram till år 2008. 85 procent av barnen i åldern 1-5 år är placerade i förskoleverksamhet/barnomsorg. Av dessa går nästan 26 procent i enskilda förskolor. Andelen elever som fullgör sin skolgång i fristående grundskolor i Uppsala var föregående år 10 procent. I fristående gymnasieskolor var andelen 12 procent. 2008 bedrivs ca 40 procent av vuxenutbildningen i fristående regi och 2009 kommer andelen att öka till 50 procent.

Ett av Kommunfullmäktiges inriktningsmål är att öka konkurrensupphandlingen via utmanarrätt för bl.a. förskolan. Ett annat mål är att kommunala skolor ska utvecklas till självstyrande skolor med eget avtal och egen ledning.

Uppsala kommuns verksamheter är under Kommunfullmäktige och Kommunstyrelse organiserade genom uppdragsnämnder och produktionsnämnder. För den politiska styrningen av de pedagogiska verksamheterna ansvarar Barn- och ungdomsnämnden (förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundskola och obligatorisk särskola) och Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (gymnasieskola, frivillig särskola och vuxenutbildning). Styrningen sker genom uppdrag från uppdragsnämnderna till den kommunala producenten. I en dialog mellan uppdragsnämnden och produktionsnämnden¹ redovisar uppdragsnämnden kommunens politiska prioriteringar tillsammans med de ekonomiska förutsättningarna och producenterna svarar med ett åtagande. Ett avtal om prestationer och ersättningar skrivs. Den politiska styrningen kompletteras med att verksamheten kontrolleras och följs upp. Detta sker huvudsakligen via den årliga kvalitetsredovisningen.

¹ När det gäller vuxenutbildningen finns externa producenter av den kommunala verksamheten.

KVALITETSREDOVISNING

FÖRSKOLA

Förskolans organisation

2007 fanns 98 kommunala förskolor, 77 enskilda förskolor och 19 kommunala och 16 enskilda familjedaghem. Familjecentrerat arbete bedrivs i sju öppna förskolor. För barn i behov av särskilt stöd ger resursenheten samtliga verksamheter stöd.

Den kommunala verksamheten leddes under våren av en verksamhetsområdeschef, därefter övertogs ledningen av de tre områdescheferna. Dessa har ansvar för varsitt geografiskt förskoleområde. Direkt underställd områdescheferna finns förskolechefer som ingår i områdeschefernas ledningsgrupper. Förskolecheferna ansvarar för mellan 6-12 förskoleavdelningar..

Underlag och rutiner för framtagande av kvalitetsredovisningen

Underlag för förskolans kvalitetsredovisning är

- uppdragskontorets erfarenheter av uppdragsstyrning
- förskolans lednings bedömning
- enheternas kvalitetsredovisningar
- föräldraenkäten
- barnenkäten
- verksamhetsstatistik

Kvalitetsredovisningar från förskolor, familjedaghem och öppna förskolor

Enheterna har gjort sina redovisningar utifrån en gemensam mall, som ledningen för förskolan tagit fram. Hur redovisningarna bearbetats beskrivs i avsnittet Arbetet i verksamheterna.

Föräldraenkäten januari 2008

Föräldraenkätens styrka är att det är en väl utformad totalundersökning och att svarsfrekvensen är relativt god, 76 procent. Enkäten utgår från läroplanens mål. Samverkan mellan förskola och föräldrar är en viktig kvalitet och därför är föräldrarnas upplevelse av bemötande och information och delaktighet viktiga kvalitetsaspekter. Men föräldrarnas upplevelse av förskolans kvalitet har begränsningar. Det är ett föräldraperspektiv på verksamheten – inte läroplanens. föräldrarnas insyn i verksamheten är begränsad och deras bedömningar visar överensstämmelsen mellan vad de upplever och vad de förväntar sig. När jämförelse görs mellan åren måste man tolka i vilken mån förändringar i svaren beror på förändringar i verksamheten eller på förändrade förväntningar.

Barnenkäten november 2007

En barnenkät är under utveckling. Ett urval på fyrahundra fyra- och femåringar har tillsammans med sina föräldrar besvarat en enkät med tio frågor med tre svarsalternativ: ett glatt, ett neutralt och ett ledset ansikte. Hösten 2008 utvecklas enkäten vidare och hösten 2009 blir den obligatorisk för samtliga fyra- och femåringar. Styrkan med denna enkät är att den ställer frågor om verksamheten till dem som verksamheten är till för. Det är en fördel att barnen får uttrycker sina uppfattningar till sina föräldrar och inte till dem som ska följas upp. Dessutom styrs troligen inte svaren av skiftande förväntningar till skillnad från föräldraenkäten. För det enskilda barnet kan dock resultatet vara beroende av upplevelsen den senaste tiden. Detta bör dock inte ha någon betydelse på förskolenivå och har ingen betydelse på kommunnivå.

Förskolans föregående kvalitetsredovisning - Målområden 2007

Kommunfullmäktiges prioriteringar för förskolans kvalitet 2007

- *Policyerna*
- *God kvalitet*
- *Barngruppsstorlekar och personaltäthet*
- *Likvärdiga villkor*

Nämndens uppdrag

- *Ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete*
- *Jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslångt lärande. (strukturstöd)*
- *Systematiskt arbete för språkutveckling*
- *Förskoleverksamhet för barn i behov av särskilt stöd för sin utveckling*
- *Öppen förskola / tidigt stöd*
- *Modersmålsstöd*

Förutsättningar för verksamhetens måluppfyllelse

Förskoleverksamhet Uppsala kommun									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Andel inskrivna barn av samtliga barn 1-5 år	77	80	79	81	82	80	81	80	84
därav förskola	66	70	70	73	74	74	75	74	79
därav familjedaghem	11	10	9	8	8	6	6	6	6
Förskola									
Barn per avdelning				-	18,5	18,2	16,6	15,9	16,6
Andel årsarbetare med högskoleutbildning	52	52	50	51	54	54	49	51	
Barn per årsarbetare	5,8	5,9	5,7	5,6	5,6	-	5,2	5,3	5,5
Familjedaghem									
Barn per anställd	5,0	5,0	5,2	5,0	5,6	5,4	5,3	5,6	

Källa Skolverkets kommunblad och intern statistik

Kommunfullmäktiges tilldelning per barn 1- 5 år har följt den allmänna kostnadsutvecklingen. Men andelen barn som behöver en plats (servicegraden) ökade 2007. Även lokalkostanden per plats ökade utöver den allmänna kostnadsutvecklingen på grund av att förskolan byggs ut

och kostnaderna för de nya lokalerna är högre än för genomsnittet. Detta beaktades inte av kommunfullmäktige. Effekten blev att personaltätheten minskade med 6 procent mellan 2005 och 2007.

Nämndens styrning genom resurser, mål, uppdrag, och uppföljning

Resurser ska fördelas så att förutsättningar ges för likvärdiga villkor och de ska styras så att ett effektivt resursutnyttjande främjas.

Resursfördelning för likvärdighet

Under rubriken "Nämndens uppdrag för att stärka kvaliteten i verksamheten" behandlas strukturersättningen.

Föräldrarnas möjlighet att styra över sin arbetstid varierar mellan olika förskolor, vilket gör att vissa förskolor har mindre möjlighet att stänga vid lov och under sommaren. Detta leder dels till att förskolorna ges olika förutsättningar att skapa en passande personaltäthet och dels till att vissa familjer inte fullt ut får den omsorgstid som de behöver. Även att ta emot barn på grund av barnets eget behov kan påverka hur stor del av året som förskolan behöver vara öppen.

Resursfördelningssystem för effektivitet

Förskolorna ersätts för faktiskt antal inskrivna barn och vid vårsäsongens ökade efterfrågan har även extraersättning utgått. Detta ger förskolorna incitament att bidra till full behovstäckning.

Eftersom behovet av ekonomiska tillskott från resursenheten beror både på barnets behov och på förskolans förmåga att möta barns olika behov, bidrar nuvarande ersättningssystem ibland till att förskolor inte utvecklar sin kapacitet att möta barns olika behov.

Full kompensation för lokalkostnaderna gör det inte möjligt för enheterna att pröva lokalkostnader mot övriga kostnader. Behovet av förskoleplatser ökar fram till 2024, vilket gör risken liten att lokalerna inte används effektivt. Kommunledningen avser att ta fram ett kommungemensamt system för styrning av lokalanvändningen.

Mål och uppdrag

Förskolans ledning har sedan 2003 på eget initiativ styrt sin verksamhet med åtaganden formulerade av personalen på varje förskola. Dessa åtaganden har blivit en del i förskolornas kvalitetsredovisningar, som därmed blivit en integrerad del i förskolornas utvecklingsarbete. Inom förskolorna är det väl förankrat att utgå från läroplanens mål när verksamheten planeras.

Kommunen styr genom uppdrag inklusive effektmål. Styrning genom effektmål är under utveckling. Det är ett utvecklingsarbete att finna väl fungerande effektmål för förskolan. Dels finns än så länge få uppföljningsmått för förskolan, dels har befintliga mått begränsningar i relation till de övergripande nationella målen. Det är viktigt att det finns en balans mellan effektmål och de övergripande målen. Till exempel får inte nöjdhet hos föräldrarna uppnås på bekostnad av läroplanens målen. Flera nya mått kommer att utvecklas (se nedan).

Benägenheten att arbeta för en ökad måluppfyllelse är ändå god. Med återkommande föräldraenkäter arbetar förskolorna för att öka sitt förtroende hos föräldrarna. Förskolan utvecklar kontinuerligt sin förmåga att uppfylla målen. Det sker genom breda kompetenshöjande insatser kring det kompetenta barnet, språkutvecklande arbetssätt och förutsättningar för barnens lärande samt ett konsultativt arbetssätt när förskolorna kommer till kort med enskilda barns behov.

Uppföljning föräldraenkäten

Uppsala Kommun har sedan 80-talet en tradition av kommunövergripande föräldraenkäter. 2006 och 2008 har omfattande enkäter skickats till föräldrar till samtliga barn i förskoleverksamhet. Enkätens utgångspunkt är förskolans läroplan. Viktiga läroplansmål beskrivs i enkäten och frågorna i sig är också budskap om vad förskolan ska ge barnen. Föräldrarna får på detta sätt kunskap om förskolans uppdrag, vilket troligen påverkas deras förväntningar på förskolan. Förskolorna ska analysera resultaten och ha en dialog med föräldrarna utifrån enkätresultaten. Föräldrarnas delaktighet ökar genom ökad kunskap om uppdraget och den dialog som ska genomföras kring resultatet. I förskolornas kvalitetsredovisningar beskriver 90 procent av förskolorna att de har använt 2006 års enkätresultat i sitt utvecklingsarbete. Dock beskriver betydligt färre att de haft föräldramöte kring resultaten. I den senaste enkäten ökas trycket på att en dialog ska ske; där kan föräldrarna läsa ”Du kommer att få möjlighet att delta i en dialog om din förskolas resultat.”. I enheternas kvalitetsredovisningar framgår att enkäten lett till dialog och kvalitetsutveckling.

I 2006 års föräldraenkät fanns frågan ”Jag känner till de mål som förskolan har satt upp för mitt barn”. Det är en olycklig formulering då det inte finns stöd i läroplanen för att sätta upp mål för barnen. Frågan fick följdriktigt av föräldrarna ett av de lägsta omdömena, vilket ledde till att ett antal förskolor börjat sätta upp mål för barnen. Detta visar att uppföljning är styrande och att god sakkunskap krävs när frågorna formuleras. Den aktuella frågan är inte med i 2008 års enkät.

Uppföljning barnenkäten

Föräldraenkäter började genomföras på samtliga förskolor på 80-talet för att lyfta föräldrarnas perspektiv och driva på utvecklingen från myndighetskultur till servicekultur. På samma vis kan barnenkäten komma att bidra till att lyfta barnets perspektiv.

Framtida uppföljningsinstrument

Förskolans ledning har fått i uppdrag att under 2008 ta fram ett gemensamt självvärderingsinstrument för uppföljning av förskolornas främjande av barnens språkutveckling. Instrumentet ska sedan kunna användas av såväl kommunala som enskilda förskolor.

Omvärldsförutsättningar som påverkar kvaliteten

En allt större del av föräldrarna har högskoleutbildning och medvetenheten ökar bland allmänheten om betydelsen av utvecklingen de första levnadsåren. Detta leder till stort intresse för och höga förväntningar på förskolans kvalitet. Detta har betydelse för hur samverkan mellan förskola och föräldrar utformas och det ger ett ökat krav på förskolorna att kunna visa en verksamhet som föräldrarna upplever som god.

Bostadsstrukturen och de ökade möjligheterna att välja förskola leder i vissa områden till att barngrupperna blir mer homogena. Vissa förskolor får en låg andel barn med svenska som modersmål. Ett systematiskt språkarbete kan inte fullt ut kompensera för de försämrade möjligheter det innebär för barnets språkutveckling att ha få kamrater med svenska som modersmål.

Förändringar på arbetsmarknaden leder till förändrade krav på förskolans tillgänglighet. Allt fler kvinnor med små barn saknar fast anställning. Detta leder till att inskolning i förskolan oftare behöver ske under sommarmånaderna. Förskolorna slår ofta ihop sina verksamheter under sommaren. Detta kan leda till olämpliga brott i kontinuitet för nyinskolade barn. En ökande grupp föräldrar har flexibel eller varierande arbetstid, vilket leder till krav på att smidigt få variera vistelsetiden för barnet.

Arbetet i verksamheten

Detta avsnitt bygger på enheternas kvalitetsredovisningar. Kontoret har granskat vad förskolorna skrivit om ett antal av kommunen prioriterade områden. Resultatet sammanställs utifrån

andel förskolor som beskriver att de lever upp till vissa bedömningskriterier,
andel förskolor som beskriver att de har påbörjat arbetet,
andel förskolor som inte omnämner området eller beskriver det bristfällig.

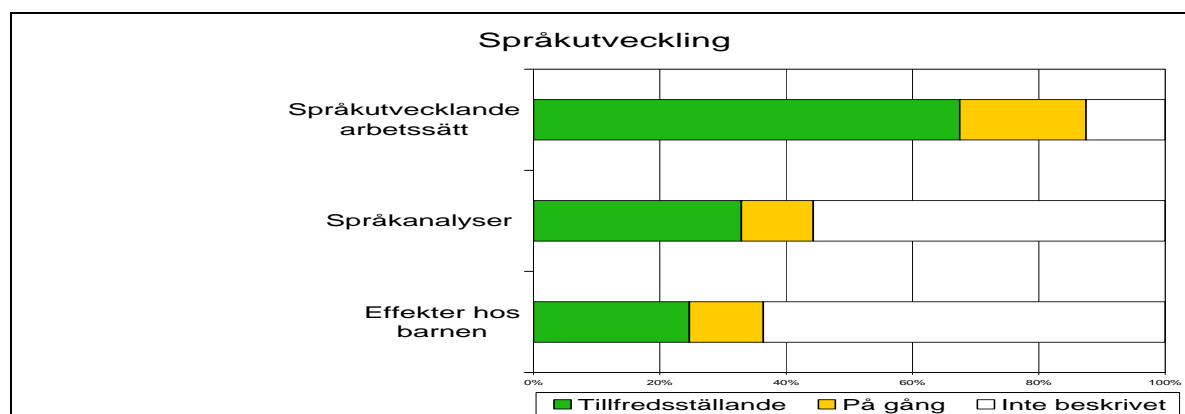
Likvärdighet och utveckling

Denna sammanställning görs för att följa upp likvärdigheten genom att ge en bild av hur utbredd olika typer av utveckling av förskolans kvalitet är. Och för att vid jämförelse mellan åren se om fler förskolor lever upp till kriterierna, d.v.s. i vilken mån det sker en utveckling. Till detta läggs en kort beskrivning och några exempel på den granskade kvalitetsaspekten.

Verktyg för både utveckling och kontroll

Förskolornas kvalitetsredovisningar är i första hand ett utvecklingsverktyg för den egna verksamheten. Därför finns begränsningar när de används för att kontrollera förskolans kvalitet i kommunen. Redovisningarna är förskolornas egna beskrivningar vad som sker och allt som faktiskt sker beskrivs inte. För att framgent ge en mer korrekt kommunövergripande bild, kommer instruktionerna för 2008 års kvalitetsredovisningar att kompletteras med specifika frågor med givna svarsalternativ som respektive förskolechef får besvara. Dessa frågor kommer delvis att bygga på goda exempel som framkommit i årets redovisningar. På det viset kan både likvärdigheten och utvecklingen bättre följas upp.

Utveckling och lärande

Språkutvecklande arbetssätt

90 procent av enheterna beskriver att de arbetar systematiskt språkutvecklande eller är på gång att göra det. De flesta enheterna beskriver ett arbetssätt som bygger på Veli Tuomelas pedagogik. Han poängterar att barnens utveckling av sitt språk kräver utmaning, stimulans och utrymme att praktisera färdigheter. Många enheter beskriver att pedagogernas språk ska vara utmanande för barnen till exempel genom att de använder ett mer avancerat språk än barnen har både grammatiskt och innehållsmässigt. Några enheter beskriver hur sättet att organisera barngruppen påverkar lärmiljön. ”Mindre ansvargrupper har gjort det lättare att arbeta språkutvecklande. I en liten grupp finns mer språkutrymme. Det är lättare att anpassa och utmana barnens språk i den lilla gruppen.” Några enheter lyfter sambandet mellan barnens inflytande och språkutvecklingen. ”Vi har också fäst stor vikt vid det demokratiska samtalet, där vi ger tid till barnen att formulera och uttrycka sig och att öva sig i att lyssna.” Några förskolor med många barn med annat modersmål än svenska beskriver hur de anpassar de språkliga utmaningarna till den nivå barnen befinner sig på. Berättandet och böckernas betydelse lyfter många fram. ”Vi läser dagligen sagor för barnen, går till biblioteket och de äldre barnen har kontakt med bibliotekarien.”

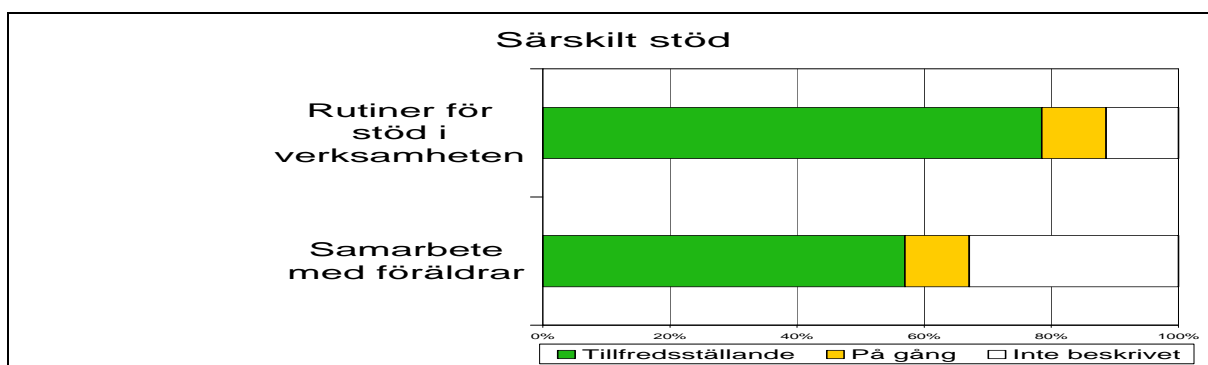
Språkanalyser

40 procent av enheterna tar upp att de gör språkanalyser. En majoritet av dessa omnämner analysverktyget TRAS (Tidig Registrering Av Språkutveckling) som används kontinuerligt på alla barn eller enbart ”när vi behöver vägledning i hur vi bäst kan stimulera språkutvecklingen hos enskilda barn”. Förskolorna i Valsätraområdet har tagit fram ett eget omfattande material där barnet jämförs med sig själv vid olika tidpunkter för att visa vad varje barn behöver. Även i Vaksala används ett eget material.

Effekter hos barnen

40 procent av förskolorna beskriver att språkarbetet givit positiva resultat. ”Mera nyanserat språk, längre meningar, lyssnar bättre, söker mer hjälp hos vuxna.” Det framgår inte hur förskolorna skiljer ut barnens åldersrelaterade språkutveckling från effekterna av förändrade arbetsätt.

Barn i behov av särskilt stöd

För samtliga barn som får särskilt stöd finns ett åtgärdsprogram.

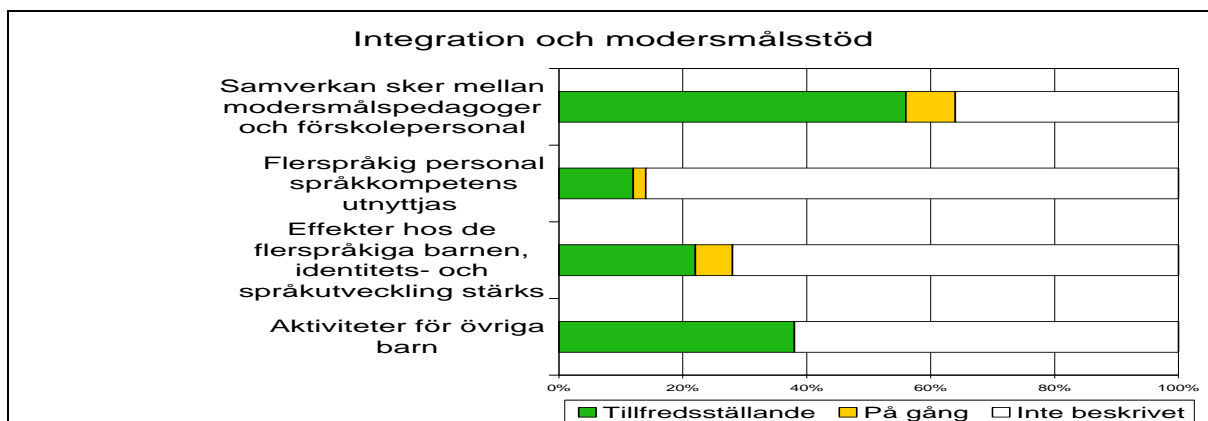
90 procent beskriver rutiner som finns för att ge särskilt stöd. Resursteamet har utarbetat rutiner som de flesta förskolor hänvisar till. En beskrivning lyder: ”Vi arbetar enligt den plan som finns angiven.

- Vi anpassar verksamheten och ger positivt stöd till de barn som av olika skäl har svårigheter.
- Individuell utvecklingsplan upprättas av ansvarig pedagog i samråd med föräldrarna.
- Vi informerar oss och förkovrar oss i den problematik som är aktuell.
- Vi lägger upp strategier som gynnar barnet.
- Vi kontakter resursenheten som observerar, handleder och hjälper oss med lösningar.
- Vi följer regelbundet upp de individuella utvecklingsplanerna.

Samverkan med föräldrar är god och specialpedagog från resursenheten är ett stort stöd.”

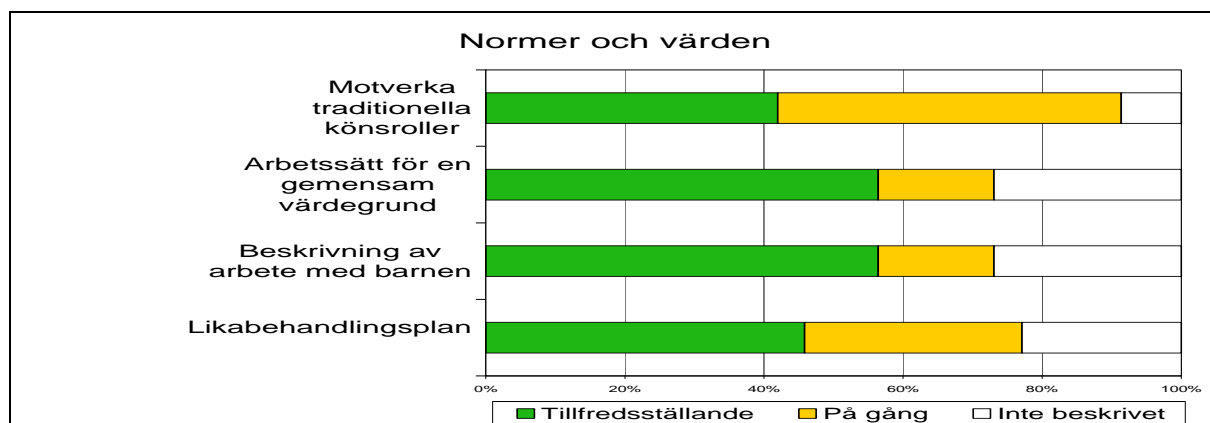
60 procent omnämner att de gör åtgärdsprogram och 70 procent beskriver att de samarbetar med föräldrarna.

Integration och modersmålsstöd

60 procent av enheterna beskriver hur modersmålspedagogens arbete i större eller mindre utsträckning är integrerad med den ordinarie verksamheten. Det är inte full behovstäckning av modersmålsstöd. Några förskolor har inte fått någon modersmålspedagog till sina barn. 10 procent av förskolorna utnyttjar flerspråkig personals språkkompetens. 30 procent beskriver effekter hos barnen, dels beskrivs att språkutvecklingen följs upp dels beskrivs hur integreringen av modersmålsstödet i den ordinarie verksamheten stärker barnens identitet. ”Barnen känner sig stolta och sedda när vi uppmärksammar deras språk och kultur.” 40 procent beskriver hur övriga barn får ta del de flerspråkiga barnens kultur.

Normer och värden

Motverka traditionella könsroller

90% av de svarande beskriver ett aktivt arbetsätt för att motverka traditionella könsroller bland barnen eller att de under året gått utbildning, blivit medvetna och haft diskussioner i personalgruppen om hur de ska börja arbeta.

Några förskolor beskriver att de arbetar genom att uppmuntra flickor och pojkar att visa känslor både i glädje och i sorg. De utformar barnens lekmiljö så att allt är lika stimulerande för flickor och pojkar och de tillhandahåller ”utklädningskläder” vilket bidrar till att pojkar flickor leker tillsammans. ”Vi vill ha modiga prinsessor och ömsinta killar.”

Av de förskolor som beskriver att de kommit en bit på väg anger de att det har varit viktigt att alla pedagoger har varit på samma föreläsningar, läst samma litteratur och därigenom haft samma grund till förändringsarbetet. Pedagogerna har blivit mer medvetna om sitt agerande.

Arbetsätt för en gemensam värdegrund

70% av förskolorna har utarbetat en gemensam värdegrund och har ett arbetsätt som personalen använder på ett medvetet sätt eller så är de ”på gång”. De skriver att de är medvetna om sin egen roll som goda förebilder och att de för fortlöpande diskussioner om värdegrund/barnsyn och förhållningssätt. Genom samspråk och diskussioner med barnen och med varandra håller de värdegrunden levande. De ser allas olikheter som en tillgång och de nedvärderar eller utesluter aldrig någon.

De beskriver att de observerar och filmar varandra och sedan gör de analyser och reflektioner.

Beskrivning av arbete med barnen

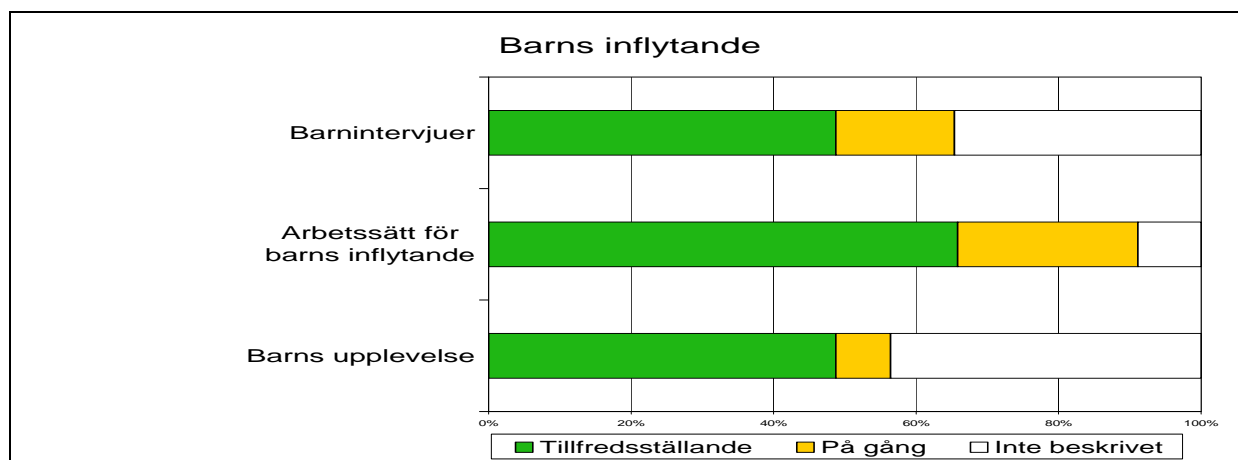
80% av förskolepersonalen beskriver ett tillfredsställande arbetsätt eller är medvetna och har börjat hitta ett arbetsätt utifrån den gemensamma värdegrunden som finns på förskolan. Konkreta exempel som personalen ger är att bekräfta barns känslor och vara observant på uteslutning och kränkning, att stärka barnens självkänsla och respekt för andra genom att ge beröm, sätta gränser, ge uppmuntran och belöning.

De skriver även att de lär barnen lösa konflikter, att kompromissa och att respektera varandra.

Likabehandlingsplanen

Hälften av förskolepersonalen skriver att de upprättat en likabehandlingsplan och en tredjedel av de svarande skriver att de är på gång.

Barns inflytande

Barnintervjuer – för beakta barnens uppfattningar i planeringen

70% av förskolepersonalen anger att de genomför barnintervjuer med fyra- och femåringarna eller är på väg att utveckla det arbetet med ett tydligt syfte.

Barnintervjuer görs ofta två gånger per år och genom samtalen fångas barnens intressen och behov upp, vilket påverkar verksamheten. Innehållet i intervjuerna används som underlag inför utvecklingssamtal och samtal inför övergången från förskola till skola. Barnintervjuer används också som underlag till utvärdering och fortsatt arbete för personalen.

Arbetsätt för barns inflytande

90% av de svarande arbetar på ett tillfredsställande sätt eller är på väg att börja arbeta medvetet med barns inflytande.

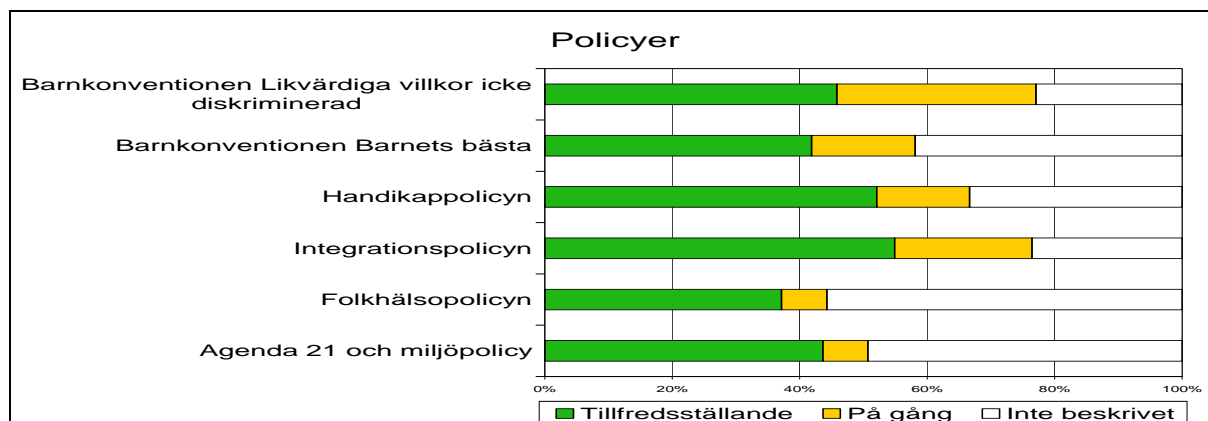
Personalen på ett flertal förskolor beskriver att de delar in barnen i mindre grupper, exempelvis ansvarsgrupper, så att barnen ges större utrymme för att komma till tals. Barnens behov och intressen tillåts påverka planeringen och barnens initiativ uppmuntras av personalen. De yngre barnen, som ännu inte har något språk, observeras för att få en uppfattning om deras behov och intressen.

Barns upplevelse – personalens beskrivning av effekterna hos barnen.

Hälften av förskolepersonalen har beskrivit barnens upplevelse av delaktighet och inflytande på ett tillfredsställande sätt medan 40% inte alls har skrivit om barnens upplevelse. Några möjliga förklaringar kan vara att det är mest naturligt att beskriva vad personalen gör, arbetsättet, och att det inte funnits krav på att beskriva resultatet dvs barnens upplevelse. I samtal har barnen uttryckt att de aktiviteter som de själva är initiativtagare till är roliga och de är stolta över sin medverkan och skaparförmåga.

Ett flertal beskrivningar ger en bild av att barnens inflytande verkligen har ökat: ”Barnen ger fler förslag på aktiviteter än de gjorde tidigare. Barnen uttrycker att de vet att de får välja.”

Policyer

Barnkonventionen – barnets bästa

60% av förskolepersonalen beskriver hur de arbetar eller på gång att arbeta för barnets bästa enligt barnkonventionen. En analys av detta arbete är svårtolkat och kan därför ge en orättvis bild.

Exempel på arbete som görs är att en handlingsplan upprättas för det enskilda barnet och att arbete med portfolio synliggör barnets utveckling. En återkommande mening är att personalen lyssnar till varje enskilt barn.

”Vi ser och lyssnar på varje enskilt barn och vi respekterar barnens behov av ritualer vid lämning och hämtning.”

Barnkonventionen - likvärdiga villkor

75% av personalen beskriver att de ständigt arbetar med inkludering av samtliga barn eller är på gång att göra det. Målgrupper är barn från olika kulturer, barn i behov av särskilt stöd och barn från socialt utsatta familjer.

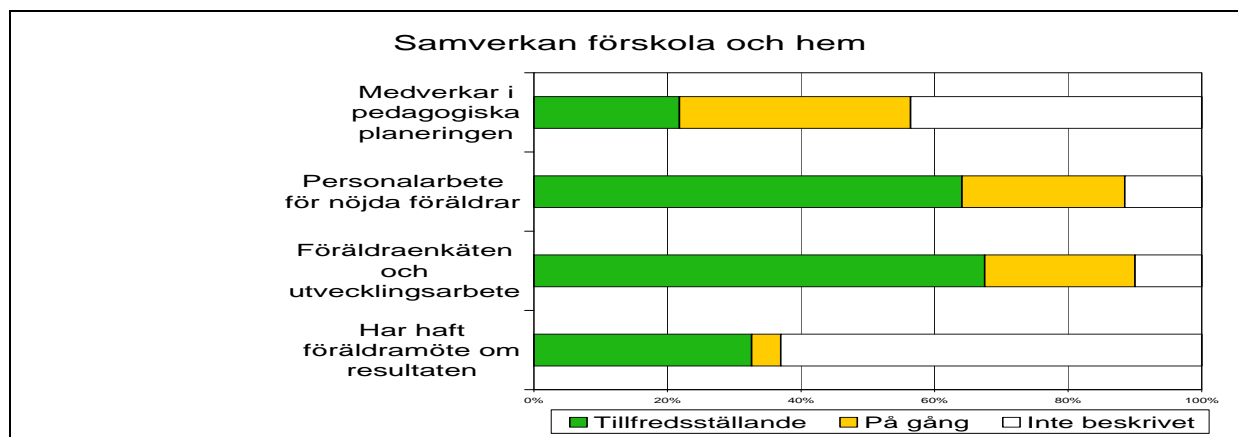
De läser böcker som tar upp utanförskap och om att vara annorlunda samt böcker där huvudpersonerna både är flickor och pojkar. De uppmuntrar barnen att hjälpa och trösta varandra, att sätta gränser och att säga nej, att stå för sina åsikter och att ta ansvar för sina handlingar. De samtalar med barnen om hur man är en bra kompis för att öka deras förståelse.

Integrationspolicyn

75% av de svarande beskriver hur arbetar de för att uppfylla integrationspolicyns intentioner eller hur de är på gång.

En vanlig beskrivning är att barnens länder uppmärksammas på den gemensamma sångsamlingen i förskolan. Personalen berättar då tillsammans med barnet/barnen något om landet och sjunger sånger. De avslutar med att alla äter en måltid från det aktuella landet. Föräldrar deltar också ofta och berättar liksom modersmålspedagoger.

Föräldrar och hem

Medverkar i den pedagogiska planeringen

60% beskriver att föräldrarna på olika sätt deltar i den pedagogiska planeringen eller är på gång.

Ett särskilt gott exempel som beskrivs på några förskolor är en samverkansgrupp för planering - två föräldrar från varje avdelning ingår tillsammans med två pedagoger och förskolechef i en samverkansgrupp. Syftet med gruppen är att

- skapa möjligheter för föräldrar till delaktighet och inflytande
- vara en arena där föräldrar kan föra fram förslag och synpunkter
- behandla frågor som är viktiga för förskolan.

Frågor som behandlats under året är förskolans utemiljö och trafiksituationen i närområdet.

Personalarbete för nöjda föräldrar

90% av de svarande skriver om sitt aktiva arbete för nöjda föräldrar på ett tillfredsställande sätt eller att de är på gång.

De skriver t.ex. att de genom att vara lyhörda för föräldrars önskemål och respektera olikheter har lyckats upprätthålla goda relationer mellan förskolan och hemmet. Vidare att deras hemsida under året har utvecklats till att vara mycket informativ och de uppmuntrar föräldrarna att läsa den. På ett flertal förskolor har heldagsinskolning genomförts efter föräldrars önskemål och det har varit positivt.

Föräldraenkäten och utvecklingsarbete

90% av förskolepersonalen skriver att de aktivt använder föräldraenkäten i utvecklingsarbetet eller att de är på gång att göra det.

Flertalet skriver att föräldraenkäten utgör en viktig del av kvalitetsarbetet. De har diskuterat den på ett personalmöte och sedan har personalen diskuterat vidare med föräldrarna på ett föräldramöte och även tagit upp frågeställningarna på inflytanderådet. Genom enkäten och diskussionerna har de upptäckt områden de behöver bli bättre inom och de har sedan arbetat medvetet med dessa.

Har haft föräldramöte om enkäten

Knapp 40% av de svarande har ett särskilt föräldramöte utifrån resultaten i föräldraenkäten. De skriver t.ex. att de på det senaste föräldramötet, våren 2007, diskuterade föräldraenkäten. ”Då tog vi upp de punkter som vi fått mindre bra resultat på, d.v.s. att föräldrarna inte har så bra kännedom om verksamhetens mål och innehåll. Vi informerade om läroplanen, vårt språkarbete, våra handlingsplaner för ansvarsgrupperna och portfolio vilket också var vårt utvecklingsmål för 2007.”

Resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål

I förskolans läroplan beskrivs dess uppdrag. ”Förskolan skall lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten skall vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar.” Uppdraget preciseras i mål som beskriver den önskade kvalitetsutvecklingen. Till skillnad från övriga skolformer finns alltså inga uppnåendemål. Kommunfullmäktige har prioriterat några aspekter genom policier och inriktningsmål och givit uppdrag till produktionen.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål för att stärka kvaliteten i verksamheten: Förskolan ska erbjuda god kvalitet. Barn i behov av särskilt stöd samt barn med annat modersmål än svenska ska särskilt uppmärksammas.

Samtliga skolor och förskolor ska ha likvärdiga villkor

För fullmäktiges policier och ovanstående inriktningsmål har nämnden fastställt effektmål för 2007, vilka bygger på attitydundersökningar till föräldrar och barn.

Fråga i förskoleenkäten - totalundersökning	Andel ”nöjda”. De som svarat ”Vet ej” är inte medtagna i dessa beräkningar.			
	Resultat oktober 2006	Resultat januari 2008	Förändring 2006 2008	Effektmål att uppnå 2009 /10
Effektmål till kommunfullmäktiges policier	Andel som svarat 3-5 på en femgradig skala			
Jag känner mig trygg som förälder när mitt barn är i förskolan.	97 %	98 %	+ 1%	95 %
Förskolan öppettider passar min familjs behov.	90 %	91 %	+ 1%	95 %
Mitt barn kan vara med och påverka vad han/hon vill göra i förskolan. 1)	91 %	92 %	+ 1%	95 %
Jag tycker att personalen lyssnar till och respekterar mina åsikter och synpunkter.	94 %	95 %	+ 1%	95 %
Inomhusmiljön i mitt barns förskola lockar till lek och aktivitet.	95 %	96 %	+ 1%	95 %
Utomhusmiljön i mitt barns förskola lockar till lek och aktivitet.	90 %	92 %	+ 2%	95 %
Förskolan arbetar medvetet för att ge flickor och pojkar lika möjligheter. 2)	86 %	93 %	+ 7%	95 %
Förskolan uppmärksammar olika kulturer (exempelvis när det gäller sagor, mat och språk). 3)	87 %	89 %	+ 2 %	95 %
Effektmål till kommunfullmäktiges inriktningsmål: Förskolan ska erbjuda god kvalitet. Barn i behov av särskilt stöd samt barn med annat modersmål än svenska ska särskilt uppmärksammas.	Andel som svarat 8-10 på en tiogradig skala			
Nöjd som helhet (samtliga) 4)	77 %	74 %	- 3 %	95 %/ 90%
Nöjd som helhet (föräldrar till barn med särskilt stöd) 4)	-	75 %	-	95% / 95%
Nöjd som helhet (föräldrar som använder andra språk hemma) 5)	75 %	68 %	- 7 %	95 %
Nöjd som helhet (föräldrar till barn m modersmålsstöd) 4) 5)	-	68 %	-	95% / 95%
	Andel som svarat 3-5 på en femgradig skala			
Mitt barn får bra stöd i modersmålet (föräldrar som använder andra språk hemma) 5)	61 %	53 %	- 8 %	95 %
Mitt barn får bra stöd i modersmålet (föräldrar till barn med modersmålsstöd) 5)	-	82 %	-	95 %
Effektmål till ks inriktningsmål: Att samtliga skolor och förskolor ska ha likvärdiga villkor.	Andel som svarat 8 - 10 på en tiogradig skala			
Nöjd som helhet (förskolor i Gottsunda, Stenhagen, Gamla Uppsala och Sävja)	71 %	71 %	0 %	95 %
Tabellen fortsätter på nästa sida.				
Fråga i barnenkät – urvalsundersökning november 2007	Snittvärde på tregradig skala: glad, neutral och ledset ansikte			
Hur barnet tycker att det är på förskolan 4)	-	2,7	-	2,5 / 2,5

1) 28 procent svarade ”vet ej” 2008 respektive 32 % 2006. 2) 33 procent svarade ”vet ej” 2008 respektive 36 % 2006. 3) 48 procent svarade ”vet ej” 2008 respektive 53 % 2006. 4) Även mål i 2008 års uppdragsplan vilka ska uppnås 2010. 5) Målet gäller föräldrar med rätt till modersmålsstöd och kan tolkas gälla både helhetsomdömet och modersmålsstödet. Därför tas samtliga resultat som berör målet med i denna redovisning.

Skolverkets allmänna råd om barngruppsstorlek och personaltäthet ska vara vägledande för förskoleverksamheten

I de allmänna råd omnämns cirka 15 barn per grupp som ett riktmärke. Däremot nämns ingen siffra för personaltätheten. Barn och ungdomsnämnden gav uppdrag om att antalet barn per personal inte fick överstiga 6,6 i genomsnitt under året. Personaltätheten var 5,6 barn per årsarbetare. I statistiken ingår resursförstärkningar för barn i behov av särskilt stöd (motsvarar 99 årsarbetare). Om dessa räknas bort och enbart grundbemanningen räknas, så blir motsvarande siffra 6,0 barn/vuxen år 2006 och 6,4 år 2007. För utveckling över tid se avsnittet Förutsättningar för verksamhens måluppfyllelse.

Nämndens uppdrag för att stärka kvaliteten i verksamheten

Detta avsnitt bygger på förskolans lednings bedömning.

Ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete

Nivån på kvalitetsredovisningarna har generellt sett höjts vad det gäller förmågan att analysera och bedöma resultat även om det behöver utvecklas ytterligare. Endast ett fåtal är direkt bristfälliga. I regel är målen inte mätbara eller tidsangivna och för svepande formulerade. Kvalitetsredovisningarna bygger på bra processer där medarbetarna är delaktiga. Medarbetarna följer själva upp sitt arbete och hittar sina förbättringsområden, vilket ger en bra grund för fortsatt utveckling. Föräldraenkäten har varit ett bra hjälpmedel för att se styrkor och svagheter och förskolorna har verkligen använt den som underlag i dialogen med föräldrarna. På så sätt har även föräldrarna blivit direkt involverade i kvalitetsarbetet.

Organisationen har utvecklats. Den barnfria tiden används för planering på ett effektivare sätt. Bra modeller finns i verksamheten där planeringen helt utgår från gruppens och det enskilda barnets behov och intressen, som kan spridas vidare till andra. Införandet av utvecklingsgrupper har medfört en fokusering på pedagogiska frågor och pedagogisk utveckling, vilket möjliggör fortsatt kvalitetsutveckling. Lagledare, inom förskoleverksamheten, med tydligt uppdrag är ett steg mot en tydlig organisation.

Jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslångt lärande. (strukturstöd)

Förskolorna använder strukturstödet till att minska antalet barn per vuxen genom ökad personaltäthet eller färre barn i grupperna. Andra åtgärder som inskolningshjälp och kompetensutveckling ger också stöd i arbetet med barnen. Stödet ger en möjlighet att åstadkomma mer jämlika och likvärdiga förutsättningar för barnens utveckling och lärande bl.a. språkutveckling, samspel mellan barn och vuxna, identitetsutveckling och relationer. Enligt förskolans ledning är det svårt att hitta rätt storlek på de centralt avsatta medlen för strukturstöd samt rätt nivå på index, så att stödet når de förskolor som verkligen behöver extra stödet och så att andra förskolor inte missgynnas.

Systematiskt arbete för språkutveckling

En gemensam grund läggs för hela förskoleverksamhetens språkarbete enligt det språkutvecklande arbetssätt som Veli Tuomela (fil dr i tvåspråkighet) introducerat i förskoleverksamheten.

Förskoleverksamhet för barn i behov av särskilt stöd för sin utveckling

Förskolorna är i hög grad nöjda med det stöd de kan ge barn i behov av särskilt stöd. En viss oro uttrycks dock kring att antalet barn i grupperna åter ökar, vilket negativt påverkar möjligheten att se och tillgodose varje barns behov.

Enheternas analys av sambandet mellan förutsättningar, process och resultat visar olika tolkning av orsakerna till ett bra eller mindre bra resultat. En del enheter kopplar resultatet i hög grad till ekonomiska resurser och anser att det är den viktigaste framgångsfaktorn, däribland rätt ekonomiskt stöd från resursenheten. Andra enheter menar att pedagogernas

kompetens, ett gott samarbete med resursenheten, täta föräldrakontakter, dokumentation av barnets utveckling, organisation av barngruppen, resursavdelningar mm är viktigare framgångsfaktorer. Skillnaden i synsätt är starkt kopplat till tron på den egna möjligheten att påverka resultaten samt i synen på vem som äger problemet – barnet eller omgivningen, förskolan eller resursenheten. Risken med nuvarande system, med ekonomiskt bidrag från resursenheten, är att det kan bidra till att rikta fokus på barns brister och tillkortakommanden, eftersom bristerna utgör underlag för ansökan om ekonomiskt stöd. Resursenheten erbjuder stöd till förskolechefen i att identifiera behov och åtgärder för att tillgodose behoven. Det är ett nödvändigt stöd men kan bidra till att ansvarsfrågan blir otydlig. Ett tecken på att ansvarsfrågan mellan resursenhet och förskolan har blivit otydlig är att föräldrar vänder sig till resursenheten för att diskutera planerade åtgärder i stället för till förskolechefen.

Öppen förskola / tidigt stöd

I enlighet med intentionerna i Skolverkets Allmänna råd för öppen förskola erbjuder sju öppna förskolor en bra och varierad verksamhet. De ingår också som en del i det familjecentrerade arbetet i samarbete med kommunens individ och familjeomsorg samt landstingets primärvård. De sju enheterna har blivit en gemensam enhet och beslut har tagits om en chef för hela verksamheten. I det familjecentrerade arbetet har det varit viktigt att hitta former för samverkan då öppna förskolan är en mötesplats och arena för samverkan mellan ”råd och stödjare” från individ- och familjeomsorgen, distriktssköterskor och barnmorskor. Det är också viktigt med tydlighet i de olika yrkesrollerna så att de kan komplettera varandra. Samtliga öppna förskolor redovisar att antalet besökare har ökat och ”trycket” från föräldrar från de stadsdelar som inte har någon öppen förskola gör att vissa föräldrar avvisas. En gemensam statistik kommer att tas fram under 2008 som svarar mot antal besök dagligen, vuxna och barn, antal familjer, antal nya familjer, antal föräldraträffar och föräldrautbildningar, tid för samverkan med ”råd och stöd” och landstingets verksamheter, öppettider och tydlig redovisning för planering och fortbildning.

Modersmålsstöd

Arbetet med att integrera modersmålsstödet i det språkutvecklande arbetet i förskolan har pågått under flera år. Under 2007 har en översyn gjorts av hur samarbetet mellan förskolorna och modersmålsenheten ska kunna organiseras för att klara uppdraget. Enheternas kvalitetsredovisningar pekar på att det finns en vilja till samarbete och förmåga att se och ta tillvara varandras kompetenser, men att det återstår en hel del att göra innan modersmålsstödet är en del i barnens vardag på förskolan.

Uppföljning av likabehandlingsplanen

Se Arbetet i verksamheterna, avsnitt Normer och värden.

Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet

Eftersom verksamheten i stor utsträckning saknar mätbara mål är det inte möjligt att entydigt fastställa måluppfyllelsen. Dock kan sägas att det inom de flesta prioriterade och här granskade områden sker en kvalitetsutveckling på flertalet förskolor. På de områden som granskades 2006 är det i året redovisningar fler förskolor som beskriver sitt arbete. I samma riktning pekar resultaten från årets föräldraenkät. Den visar att det på några områden är något fler föräldrar som ser positivt på verksamheten i senaste undersökningen, trots att något fler föräldrar har ett mindre positivt helhetsomdöme. En omfattande redovisning och analys av föräldraenkäten presenteras i en rapport i juni.

Det område som avviker och inte visar lika goda resultat är modersmålsstödet. Det få som uppger att flerspråkig personals kompetens utnyttjas få beskriver effekterna för barnen. Föräldraenkäten pekar i samma riktning, betydligt färre föräldrar är nöjda med

modersmålsstödet och en tredjedel av de som önskar stöd får det inte. Förskolans ledning har också uppmärksammat detta område och förslår bland annat att modersmålspedagogerna ska ha en mer konsultativ roll vilket bör leda till att kapaciteten att möta behovet ökar.

Kvalitetsarbetet

I 2006 års kvalitetsredovisning listas en rad förbättringsförslag för att utveckla förskolornas kvalitetsarbete. Av förskolans lednings kvalitetsredovisning samt förskolornas redovisningar framgår att man tagit fasta på samtliga förslag. Förskolans lednings kvalitetsredovisning 2007 visar på stor systematik i ledningens kvalitetsarbete, både själva redovisningen och vad ledningen gör och avser att göra. Ett långsiktigt arbete görs för att skapa kompetens och goda strukturer för ständig utveckling. Av genomgången av förskolornas redovisningar framgår att det finns gott om beskrivningar av arbetssätt (processer), men vilka effekter det ger för barnen (resultat) är betydligt färre som beskriver. För att vara säkra på att valda arbetssätt ger önskad effekt är det angeläget att i större utsträckning se på resultaten för barnen.

Ur nämndens perspektiv är det nödvändigt att även kunna *kontrollera* kvaliteten; att det finns en likvärdig kvalitet, det vill säga att samtliga förskolor har en god kvalitet. Detta kräver gemensamma uppföljningsinstrument. Hur det fungerar idag analyseras under avsnittet ”Nämndens styrning genom resurser, mål, uppdrag och uppföljning.”

Genom att bygga upp kommungemensamma uppföljningsinstrument skapas både underlag för förskolornas kvalitetsredovisningar och kommunövergripande bilder. Hur omfattande uppföljningssystemen ska vara måste styras av vad som bäst gynnar en god kvalitet för barnen.

Verksamhetens kvalitet

För att ge alla barn en god kvalitet behövs en utveckling av arbetssätt som möjliggör för förskolorna att ge goda utvecklingsförutsättningar oavsett behov, bakgrund och kulturell tillhörighet. Fortsatta utvecklingsområden för att uppnå detta är bland annat språkutveckling och modersmålsstödet. Att som ovan nämnts öka uppmärksamheten på effekterna för barnen ger en säkrare grund för att skapa goda utvecklingsförutsättningar för samtliga barn.

Även en fortsatt utveckling av att lyfta fram barnens uppfattningar och skapa förutsättningar för deras delaktighet och inflytande är ett mål i sig och ger vägledning för val av arbetssätt.

Åtgärder för förbättring

Förskolans ledning har i sin redovisning konkreta åtgärder för utveckling för flertalet av de prioriterade områdena. Här görs en komplettering ur uppdragsgivarens perspektiv.

Verksamhetsutveckling

Långsiktiga planer för att samtliga förskolor ska öka sin kapacitet att möta varje barns individuella behov.

Resultatuppföljning

Ett självvärderingsinstrument för uppföljning av förskolornas främjande av barnens språkutveckling ska utvecklas under 2008. Nästa steg, 2009, blir att ta fram en modell för att observera barnens språkutveckling för att följa upp effekterna av förskolornas insatser.

Barnenkäten ska vidareutvecklas 2008. Nästa steg, 2009, blir att alla 4 åringar och 5 åringar får besvara en barnenkät och resultaten sammanställs för varje förskola.

KVALITETSREDOVISNING

GRUNDSKOLA

Grundskolans organisation

Föregående år fanns det 65 kommunala och 13 fristående² grundskolor i Uppsala kommun. Kommunens grundskolor är indelade i fyra geografiska områden med en skolchef i varje område. Specialpedagogiska insatser och ett antal friliggande enheter för stödinsatser samt skolhälsovården är organiserade i ett femte kommungemensamt område med egen skolchef. Särskolan ingår i det kommungemensamma området. Chefen för grundskolan leder verksamheten. Ledningsgruppen utgörs av skolcheferna, chefen för utvecklingsenheten samt cheferna för ekonomi - och personalenheterna.

Underlag och rutiner för framtagande av kvalitetsredovisning

Nationella bestämmelser samt läroplaner och kursplaner anger *vad* som ska göras i skolan. På den övergripande nivån är det i Uppsala Barn och ungdomsnämnden (BUN), som ger uppdrag och ekonomiska förutsättningar till verksamheterna. Nämnden ansvarar för att följa upp verksamhetens resultat, prioritera mål och för kommuns kvalitetsredovisning till Skolverket.

Grundskolans ledning ansvarar för likvärdigheten och måluppfyllelsen för samtliga elever i kommunens skolor och lärarna har, under rektors ledning, ett långtgående ansvar för *hur* allt ska genomföras. Varje skolenhet redovisar årligen en bedömning av måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen i en kvalitetsredovisning. För att stödja ett kontinuerligt kvalitetsarbete används en gemensam mall. Mallen utgår från nationella styrdokument samt Barn- och ungdomsnämndens mål och innefattar även åtgärder för utveckling/åtagande för nästkommande år.

I slutet av kalenderåret lämnar varje skolenhet sin kvalitetsredovisning och sitt åtagande. Sedan sammanställer och redovisar grundskolans ledning dessa och gör en bedömning av kvaliteten i Uppsalas kommunala skolor. Under våren återkopplar skolcheferna kvalitetsredovisningarna till var och en av skolorna. Barn och ungdomsnämnden prioriterar mål och uppdrag. Under hösten, i dialog mellan grundskolans ledning och uppdragskontoret formulerar grundskolans ledning ett generellt åtagande utifrån nämndens uppdrag. Åtagandet omfattar bl.a. ett antal kriterier som syftar till att följa upp utveckling och effekter av skolornas och ledningens arbete för att öka måluppfyllelsen och tryggheten i kommunens grundskolor. I det generella åtagandet beskrivs också vilket synsätt och vilka metoder som används i grundskolans kvalitetsarbete på elevnivå, skolnivå och ledningsnivå.

Grundskolans föregående kvalitetsredovisning - målområden 2007

Barn och ungdomsnämndens prioriterade målområden inför 2007:

- *Kunskapsutveckling*
- *Elever med andra modersmål än svenska*

² Dessa redovisar själva direkt till Skolverket.

- *Likvärdiga villkor*
- *Systematiskt kvalitetsarbete*
- *Trygghet*

Grundskoleledningens åtgärder för utveckling:

- *Stärka rektorernas förutsättningar att bedriva skolutveckling*
- *Vidareutveckla system för uppföljning och utvärdering*
- *Ge skolorna likvärdiga förutsättningar för uppdraget*
- *Säkerställa system och rutiner för tillämpning av bestämmelser*
- *Säkra grundskolans del i kommungemensamma åtaganden*

Förutsättningar för verksamhetens/verksamheternas måluppfyllelse

Barn- och ungdomsnämnden beslutar om resursfördelningsmodell. Modellens huvudsakliga ersättningar till enheterna bestod 2007 av baspriser (58 %), strukturstöd baserade på den socioekonomiska sammansättningen hos eleverna på de olika skolorna (16 %) samt faktisk hyreskostnad (16 %). Modellen gäller lika för den kommunala producenten som för de externa producenterna. Resterande 10 % gick till kommungemensamma verksamheter, i huvudsak tillgängliga för alla elever i Uppsala (resursenheter, skolhälsovård, språkskola, förberedelseklass etc.), till elever i andra kommuner samt till skolpliktsersättning till den kommunala producenten. Barn- och ungdomsnämndens genomsnittliga kostnad per elev var 2007 ca 81 500 kr.

Nyckeltal för den kommunala producenten 2007

Verksamhet	Antal elever okt 2007	Pedagogisk personal/100elever
Förskoleklass	1 626	6,0
Särskola 1 - 10	346	25,7
Varav integrerade i grundskolan	47	
Grundskola år 1 - 9	16 145	8,5
Fritidshem	5 498	3,7
Varav i särskolan	177	

Antalet skolledartjänster per 100 elever har varit 0,48.

Den kommunala producentens omslutning för 2007 var ca 1 630 mnkr inklusive externa intäkter. Exempel på externa intäkter är kompetensutveckling mål-3, andra EU-bidrag, bidrag från Myndigheten för skolutveckling, landstinget och interkommunala ersättningar.

I oktober 2007 var antalet medarbetare 3 300. 98 procent av den pedagogiska personalen har högskoleutbildning. 20 procent av lärarna undervisar i ämnen som de saknar formell utbildning för. Detta åtgärdas dels genom kommunens deltagande i Lärarlyftet och dels via internt riktad kompetensutveckling.

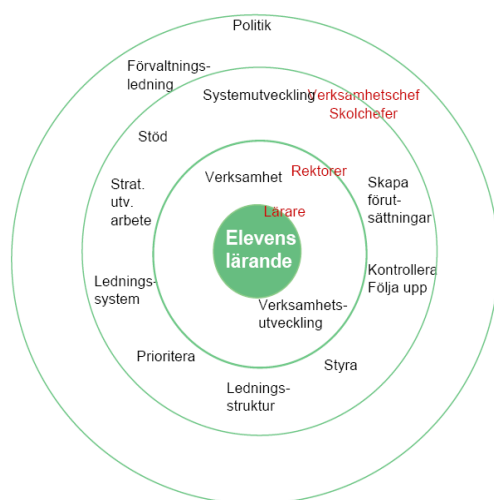
Skolorna har antingen egna skolbibliotek med skolbibliotekarie, eller via avtal tillgång till kommunens folkbibliotek med dess media och bibliotekarier. Målet om att i genomsnitt ha en arbetsdator per sex elever är på väg att nås. Utifrån ett femårigt avtal med Uppsala Universitet kommer den pedagogiska personalen att ges adekvat IT-kompetens för sitt arbete. Den genomsnittliga kostnaden för läromedel var 2 435 kr per elev.

Inom grundskolan finns en övergripande utvecklingsenhet som anordnar längre kurser, enstaka utbildningstillfällen inom prioriterade områden samt externt anordnade utbildningar. Utvecklingsenheten samverkar med bland annat Myndigheten för skolutveckling, Uppsala universitet, Göteborgs universitet, lärarhögskolan i Stockholm, Regionalt pedagogiskt kunskapscentrum och Regionförbundet Uppsala län. Förutom utvecklingsenheten finns Kommunala Musikskolan samt Språkskolan, som svarar för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Dessutom finns en specialpedagogisk enhet som erbjuder handledning, konsultation, föreläsningar och studiebesök.

Ekonomi- och personaladministrativa enheter har organiserats inom respektive verksamhetsområde. Kompetensutveckling leds och genomförs av ledningen för grundskolan.

Arbetet i verksamheten

Grundskolans arbete på samtliga nivåer inom verksamhetsområdet syftar till att förbättra elevens lärande. Kommunens olika nivåer har olika ansvar för likvärdighet och måluppfyllelse, vilket kan beskrivas med hjälp av följande bild:

Ledningen för grundskolan arbetar på ett övergripande med följande processer för att nå ökad måluppfyllelse

Stärka rektorernas förutsättningar att bedriva skolutveckling

Ledningen för den kommunala grundskolan har sedan ett antal år ett övergripande och fördjupat program för kvalitetsutveckling. Varje rektor ansvarar för verksamhetsutveckling och medarbetarnas kompetensutveckling vid den egna skolan. En utvecklingsenhet utformar och genomför kompetensutvecklingsinsatser. Utvecklingsenheten följer upp och utvärderar insatserna och tar årligen fram förslag till en ny plan för strategisk kompetensutveckling. Ett antal lagledarutbildningar har genomförts under året.

Problembaserad skolutveckling bedrivs i cirka en tredjedel av kommunens skolor i samarbete med Karlstad universitet. I några andra skolor har man genomfört kulturanalyser som

utgångspunkt för att vidareutveckla verksamheten. Genom arbetet med kulturanalyser har ett tjugotal medarbetare förvärvat högskoleutbildning i skolutveckling. En tredjedel av skolorna ingår i en flerårig satsning för att skapa mer systematiskt arbete som hälsoskolor. Kommunen ingår i Regionalt Pedagogiskt kunskapscentrum, RegPed och samordningen mellan kommunens och regionens kompetensutveckling har därmed förbättrats. En kommunövergripande inventering av kompetensutvecklingsbehovet hos lärare har genomförts som en utgångspunkt för det statliga uppdraget om att öka lärares behörighet genom Lärarlyftet.

Vidareutveckla system för uppföljning och utvärdering

Samtliga elever i kommunens skolor har individuella utvecklingsplaner, IUP. Ett IUP - nätverk finns som stöd. Man anordnar föreläsningar och processtöd i form av handledning för att knyta samman mål och undervisningsbedömning. Utvecklingsarbeten kring individuella utvecklingsplaner pågår för cirka 650 pedagoger och skollära.

Kompetensutvecklingsinsatser genomförs också för att stödja implementeringen av de nationella diagnosmaterial som ska användas för uppföljning. Kommunens lärarutbildare fungerar som länk till universitet där man har tillgång till aktuell forskning. Centralt anordnade kurser i olika ämnen har bidragit till utvecklingen av undervisning, bedömning och uppföljning av elevernas kunskaper. Kommunens lärare har tillgång till aktuell forskning via Skolporten. Via e-post kan de prenumerera på information om aktuella forskningsområden.

Ge skolorna likvärdiga förutsättningar för uppdraget

En utveckling av samverkan mellan det kommungemensamma områdets stödinsatser och resursteam/skolenheter har påbörjats under 2007. Syftet är att bättre svara upp mot skolornas behov samt att tydligare redovisa resultat av gjorda insatser. Skolornas uppföljning av elever som placerats i särskild undervisningsgrupp i kommungemensamma resursheter har intensifierats. Statistik finns på skolområdesnivå över insatser och fördelning av stöd, samt uppdelning mellan flickor och pojkar. En reviderad, delvis behovsbaserad ersättningsmodell är framtagen under året och den börjar användas från och med 2008.

På uppdrag av Kommunfullmäktige initierar Barn- och ungdomsnämnden tillsammans med Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ett försök med Läxhjälp på Internet i samarbete med Microsoft Sweden. Eleverna i grund- och gymnasieskolan får, på sin fritid, hjälp med att lösa problem i matematik med MSN Messenger som plattform. Studenter från lärarutbildningen och civilingenjörsprogrammet medverkar som coacher på ideell basis.

Säkerställa system och rutiner för tillämpning av bestämmelser

Med stöd av Myndigheten för skolutveckling har insatser gjorts, som ska bidra till utveckling av metoder och arbetssätt för undervisningen av elever med andra modersmål än svenska. Sex processledare har utbildats, som ska skapa nätverk för metodutveckling mellan skolor och öka kunskapen om styrdokument och riktlinjer. Ett samarbete pågår mellan ett antal skolor och Språkskolan för att bland annat öka studiehandledningen på det egna modersmålet.

Datorstatusen har höjts så att grundskolorna uppfyller kommunens standardkrav. En genomförd kartläggning av lärarnas behörighet inför Lärarlyftet visar på ett stort utvecklings- och utbildningsbehov av att använda IT i det pedagogiska arbetet. Definitioner av nödvändiga kompetensnivåer kommer att göras.

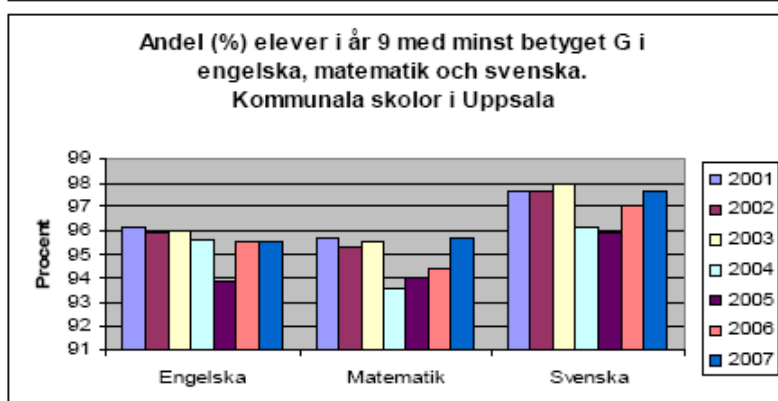
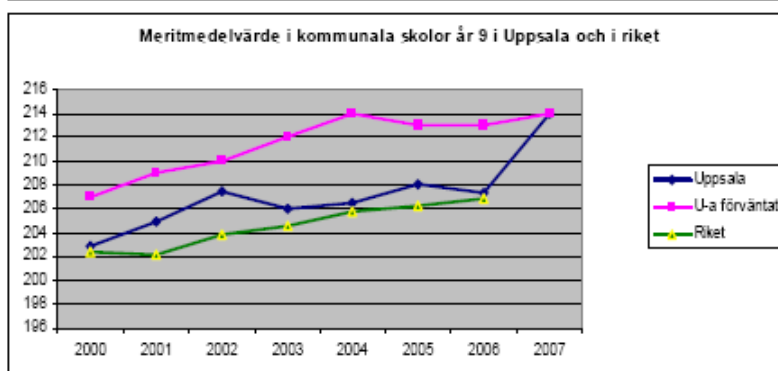
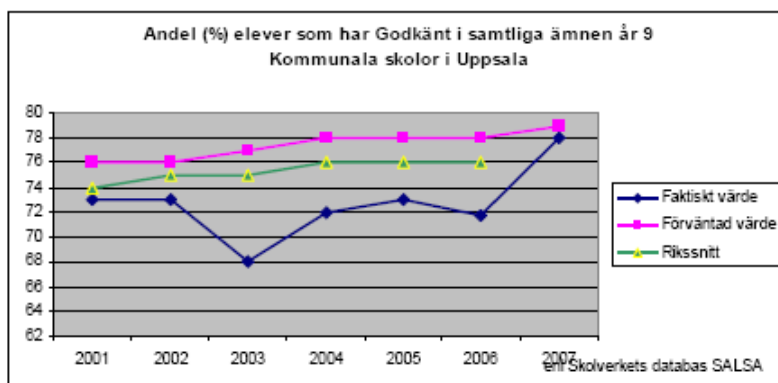
Säkra grundskolans del i kommungemensamma åtaganden

I samverkan med Individ och familjeomsorg uppmärksammas barn i riskzon i skolan. I Barnhus uppmärksammas barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp. Föräldrar till

barn med neuropsykiatriska funktionshinder får genom samverkan mellan grundskolans resursteam och *Fokusteamet*³ stöd i hemmet. Verksamheten ger föräldrar redskap att hantera konflikt- och krissituationer i vardagen. Ett HVB-hem⁴, med resursskola, finns för barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionshinder i åldern 7-18. Behandlingsarbetet är integrerat med skolverksamhet och familjearbete. Uppföljningar av stödresurser har genomförts områdesvis och anpassning och utveckling av styrning av resurser för olika former av stödinsatser har därmed inletts.

Resultat och måluppfyllelse i relation till nationella mål

Elevresultat – utveckling

³ En enhet inom Stöd till personer med funktionsnedsättningar, område barn och ungdom, som ger stödinsatser i familjens hem.

⁴ Hem för vård och boende för ungdomar med egna svårigheter eller ungdomar som har en problematisk hemsituation.

Resultat 2007

Eleverresultat sammanställda på kommunnivå. Siffrorna anger procent utom när det gäller meritmedelvärdet

		2005	2006	2007
Bedömning av språkutveckling förskoleklass		--	--	--
Läskunnighet år 2		94	90-100	92
Nationella prov år 5				92
Nationella prov år 9	Ma	88	89	88
	Sv	95	97	97
	Sv2	77	87	87
	Eng	96	97	96
Slutbetyg år 9	Ma	94	94	95
	Sv	96	97	97
	Sv2	89	89	88
	Eng	94	96	95
Andel elever med godkända betyg i samtliga ämnen	Faktiskt värde	73	72	78
	SALSA Förväntat värde	78	78	79
	Riket	76	76	76
Meritmedelvärde (beräknat på 16 ämnen)	Faktiskt värde	208	207	214
	SALSA Förväntat värde	213	213	214
	Riket	206	207	207

Kunskapsutveckling

Kommunfullmäktiges inriktningsmål: *Elevernas kunskapsinhämtning ska prioriteras. Uppsalas elever ska uppnå minst det resultat som förväntas enligt Skolverkets statistikbas Salsa.*⁵

Betygsresultaten för årskurs 9 visar på ett trendbrott våren 2007. Eleverna har i princip uppnått de kunskapsresultat man kan förvänta sig enligt Skolverkets jämförande system, SALSA. Det genomsnittliga meritmedelvärdet har ökat från 207 till 214 och 92 procent av eleverna har behörighet till gymnasieskolans nationella program. Andelen godkända elever i samtliga ämnen har ökat med drygt 6 procentenheter.

Resultaten av de nationella proven i årskurs 5 och 9 i svenska och engelska är överlag goda, medan resultaten i svenska som andraspråk och matematik genomgående är lägre. 92 procent av kommunens elever i årskurs 2 bedöms vara läskunniga, d.v.s. de kan läsa och förstå en enkel text. Hur många barn som har utvecklat en grund för att påbörja läsning och skrivning i förskoleklass har inte varit möjligt att bedöma eftersom man under föregående år använde olika diagnosverktyg och olika definitioner.

⁵ Målet vänder sig till grundskolans avgångsklasser. För att göra målet verksamt har barn- och ungdomsnämnden fastställt effektmål som rör förskoleklassen samt årskurserna 2, 5 och 9

Arbetet med förbättrade resultat i samtliga ämnen har ökat, övergångar mellan skolår och ”stadier” har förbättrats och samarbeten inom och mellan skolor om bedömning och betyg har genomförts.

Elever med andra modersmål än svenska

En extern enkätundersökning visade att hälften av grundskolans personal ville veta mer om hur man kan utveckla sitt arbetssätt för att bättre kunna möta målgruppens behov.

Rollen för de processledare, som utbildats för att elever med andra modersmål än svenska ska nå högre måluppfyllelse, har utvärderats. Den visade på behov av tydliga uppdrag och mandat för att nå framgång. Utvärderingen fick en omedelbar effekt i preciserade uppdrag inför 2008.

Barn- och ungdomsnämnden gav för 2007 uppdrag om att följande ska säkerställas:
Modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet och svenska som andraspråk ska ges på det sätt som föreskrivs i Grundskoleförordningen.

Processledarna genomförde under 2007 en kartläggning av förekomsten av studiehandledning på modersmålet och svenska som andraspråk. Den visar en tydlig vilja att förbättra och få ökad kompetens när det gäller att utveckla undervisning för elever med andra modersmål än svenska. Omfattningen av studiehandledning har ökat de senaste åren men tillgodoses fortfarande i alltför låg grad. Vissa förbättringar syns i undervisningen i svenska som andraspråk. Ett fåtal skolor har påtagligt bättre resultat men resultaten som helhet är låga i både de nationella proven årskurs 5 och 9 liksom i slutbetygen. Ingen skola visar resultat över 90 % i måluppfyllelse i svenska som andraspråk.

Likvärdiga villkor

Barn- och ungdomsnämnden gav för 2007 uppdrag om att följande ska säkerställas:
Samtliga skolor och förskolor ska ha likvärdiga villkor.

Många skolor har fortfarande fokus på elevernas resultat i relation till godkänt nivån och stödinsatser som är anpassade efter det. Men exemplen blir allt fler på att analyser av undervisning och metoder grundar sig på elevernas resultat i relation till strävansmålen. En uppföljning av arbetet med individuella utvecklingsplaner visade på skillnader i lärares tolkningar av målen. Ungefär en tredjedel av skolorna har fördjupat gemensamma måltolkningar i samband med intensifierat arbete med de individuella utvecklingsplanerna. I en fjärdedel av skolorna innebär arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner ett arbete mot strävansmålen där man använder sig av skolgemensamma bedömningsmatriser i alla ämnen. Övriga skolor befinner sig i olika faser av utveckling.

Den tidigare tendensen att en övervägande del av skolans resurser riktas till pojkar håller i sig även 2007. Trots detta är pojkars måluppfyllelse lägre i flertalet ämnen. En fördjupad uppföljning som har gjorts under 2007 av åtgärdsprogram och kompetensutvecklingsinsatser, liksom av planering och genomförande av stödinsatser, visar på en kvalitativ förbättring av åtgärdsprogrammets innehåll och utformning.

Förutsättningar för samarbete mellan grundskolans ledning och Uppsala elevråd har förbättrats genom gemensamma mötesplatser. Som en följd av synpunkter från elevråden har rektorer för 7-9 skolor under 2007 fått i uppdrag att tillsammans med elevrådet kvalitetssäkra förutsättningar för elevrådets arbete. De flesta 7-9 skolor har genomfört detta under 2007.

Systematiskt kvalitetsarbete

Barn- och ungdomsnämnden gav för 2007 uppdrag om att följande ska säkerställas:

Alla skolor ska ha ett systematiskt kvalitets- och utvecklingssystem utifrån läroplanens mål och kursplaner senast till höstterminen 2008.

Kvalitetsarbetet i Uppsala kommuns grundskolor bedöms som helhet hålla god kvalitet, vilket stärks av en jämförelse med den nationella lägesbedömning som Skolverket redovisat för 2007. En övervägande andel av skolorna har struktur eller påbörjade strukturer för kvalitetsarbete, främst system för uppföljningar som underlag för granskning av verksamheten. Fortfarande är det stora skillnader mellan hur långt skolorna kommit. Försök med redovisning av kvaliteten i friare former⁶ prövas och följs upp på några håll.

Trygghet - Uppföljning av likabehandlingsplanen

Kommunfullmäktiges inriktningsmål: *Lärare och elever ska vara trygga i skolmiljön. Detta innebär bland annat att det ska råda lugn och ro i klassrummen och att mobbning eller annan kränkande behandling inte tolereras.*⁷

Planer för likabehandling finns på samtliga skolor men kvaliteten varierar. Barn- och ungdomsnämnden har formulerat nya effektmål för trygghet. Drygt 90 procent av skolorna har redovisat resultat för trygghet 2007.

Elever	Kännedom om skolans ordningsregler	Kännedom om vad som händer om reglerna inte efterlevs	Upplevelse av att det är lugnt på lektionerna	Upplevelse av att känna sig trygg i skolan	Upplevelse av att skolans personal ingriper när någon bryter mot skolans ordningsregler	Upplevelse av att mobbning eller annan kränkande behandling förekommer	Föräldrar	Kännedom om skolans ordningsregler	Kännedom om vad som händer om reglerna inte efterlevs
har	90	72					har	81	63
ofta eller alltid			71	95	86		mål 2010	100	100
sällan eller aldrig						92			
mål 2010	100	100	100	100	100	100			

Kännedom om skolans ordningsregler är relativt hög hos både elever och föräldrar men kännedom om konsekvenserna är lägre. Eleverna upplever sig trygga i skolan även om andelen sjunker något i högre åldrar. Det är betydligt fler som upplever att det inte är lugnt på lektionerna. I åtta av kommunens skolor är det nästan hälften av eleverna som anser att de inte upplever arbetsro. Alla elever uppfattar ännu inte att skolans personal agerar när någon bryter mot ordningsregler. Mobbning och kränkande behandling förekommer i enstaka fall.

Synpunktshantering och ärenden som anmäls till Skolverket visar i några fall skolans brister i bemötande av enskilda elever. Antalet anmälda ärenden till Skolverket var färre än tio 2007. Resursteamen har kartlagt elever med omfattande frånvaro och under 2007 intensifierat sitt och skolornas arbete för att säkra alla elevers rätt till utbildning. Etiska seminarier genomfördes under våren 2007 för ett tiotal skolledare.

⁶ Kvaliteten följs upp utifrån utgångspunkten inifrånstyrning enligt PBS = problembaserad skolutveckling

⁷ För detta mål har Barn- och ungdomsnämnden fastställt ett antal effektmål baserade på innehållet i skolornas likabehandlingsplaner.

Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet

Barn- och ungdomsnämnden har genom sina uppdrag prioriterat och satt fokus på nödvändiga utvecklingsområden. Detta har av ledningen för grundskolan uppfattats som ett stöd för den verksamhetsutveckling som ledningen har ansvar för och som pågår. Inom flera av de prioriterade områdena har kvalitetsförbättringar skett.

Kunskapsutveckling

Förbättringarna av kunskapsresultaten 2007 är en effekt av en flerårig verksamhetsutveckling. Det finns många tänkbara förklaringar till den positiva utvecklingen, t.ex. fördjupad förståelse hos lärare för läroplanens kunskapssyn, hur analyser av skolans roll och undervisningen påverkar elevernas resultat, insatserna för de lägre åldrarna, från förskoleklass till årskurs 3 vad gäller läsning, skrivning och matematik, att tematiska arbetsätt har ökat, att målen tydliggjorts för eleverna, att elever och föräldrar gjorts mer involverade samt att undervisningen blivit mer målstyrd. En lärarstuderande undersöker orsakerna närmare och resultatet kommer att spridas.

Läskunnigheten i årskurs 2 har under en lång följd av år varit hög, men de låga resultaten på de nationella proven i svenska som andraspråk ger indikationer om brister i undervisningen vad gäller läsförståelse.

Uppdraget från Barn och ungdomsnämnden om att använda de nationella diagnosmaterialen för matematik och svenska har de flesta skolor avvaktat med, eftersom de har omarbetats på uppdrag av Skolverket under 2007. Lärares kunskap om materialen och dess användning har dock höjts betydligt under året. De cirka 200 lärare som har deltagit i kommunens fortbildning i svenska och matematik har utgjort referensgrupper till konstruktörerna till de nationella diagnosmaterialen.

Även om elevernas kunskapsresultat som helhet ökade betydligt förra året, så kommer arbetet med att förbättra resultaten hela tiden att finnas. Det finns fortfarande skolor som har allt för låga resultat och som själva behöver analysera orsakerna till det och fokusera på verkamma åtgärder som behöver vidtas i organisationen.

Elever med andra modersmål än svenska

Insatserna för att förbättra villkoren för elever med utländsk bakgrund i samarbete med Myndigheten för skolutveckling har inte fått fullt genomslag ännu.

Slutsatser om vilken betydelse elevernas tillgång till studiehandledning på modersmålet, modersmålsundervisning eller svenska som andraspråk har för studieresultatet förekommer sällan i kvalitetsredovisningarna. Problem finns med att värdera/bedöma vilka elever som har behov av studiehandledning och i många fall tycks en klar uppfattning om studiehandledningens arbetsformer saknas. Rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning finns i allmänhet inte. Analys och bedömning av sambandet mellan tillgång till studiehandledning och elevernas resultat saknas.

Likvärdiga villkor

Elevernas resultat ger värdefull information till lärare om när och hur undervisningen lyckats bäst och vad lärare och skolorna behöver utveckla för att förbättra elevernas lärande och möta deras individuella behov. Målet är att analyser av undervisning och metoder grundar sig på elevernas resultat i relation till strävansmålen utifrån en gemensam bedömningsgrund i alla ämnen.

Analys och effekter av stödinsatser för elever i behov av särskilt stöd görs sällan i kvalitetsredovisningarna. Ett antal ärenden som anmälts till Skolverkets tillsyn visar behov av att tydliggöra ansvarsfördelning, rutiner och utformning av stödinsatser.

Ungefär 15 procent av ersättningen till elever i behov av särskilt stöd från Barn- och ungdomsnämnden till skolenheterna, baseras på elevernas bakomliggande socioekonomiska bakgrund sammantaget på respektive skola. Den modell som tillämpas tar däremot inte hänsyn till de faktiska individuella behov av särskilt stöd som eleverna har. Ledningen för den kommunala grundskolan omfördelar inom sin organisation resurser för att individuella behov ska kunna tillgodoses. En likvärdig bedömning av behov och av resursallokering eftersträvas men kan inte sägas vara helt genomförd. Ledningen genomför en fördjupad studie av resursanvändningen vid två skolor för att säkra grunder för omfördelningar av resurser.

Uppsalas elevråd ifrågasätter likvärdigheten när det gäller studie- och yrkesvägledningen. Vissa elever har inte tillgång till vägledare. En förändring är på gång genom planeringen av ett nytt samordnat studie- och vägledningscentrum.

På ett litet antal skolor förekommer obehöriga lärare och problem med många vikarier enligt elevrådet. Berörda elever känner sig oroliga inför bristande likvärdighet i betygsättning på grund av detta.

Systematiskt kvalitetsarbete

De senaste årens dialog mellan uppdragsgivare och uppdragstagare har medfört en utveckling mot en gemensam syn på kvalitetsarbete.

En bedömning utifrån skolornas redovisningar 2007 visar en stor förståelse hos skolledare för nödvändighet av kvalitetsarbete. Delaktigheten har ökat och allt fler analyser av undervisningen utgår från elevernas resultat. Fortfarande förekommer dock att orsaker utanför skolans ansvar anges som skäl för låg måluppfyllelse.

Elevresultat ger värdefull information om när undervisningen lyckats bäst och vad som behöver utvecklas för att förbättra elevernas möjligheter till lärande. Redovisningarna synliggör att det är relativt vanligt med låga förväntningar på elevernas möjligheter att tillgodogöra sig kunskaper. Fokus ligger i många fall på godkäntnivå. Att undervisningen ska planeras efter strävansmålen medför betydligt högre förväntningar på eleverna.

Trygghet – uppföljning av likabehandlingsplanen

Det finns skäl att uppmärksamma frågan om lugn och ro i skolan eftersom de genomförda trygghetsenkäterna visar att det finns vissa brister med arbetsron. Tydligare uppföljning och dialog mellan elever och pedagoger krävs, för att nå såväl arbetsro som kreativitet och samarbete i skolornas undervisning.

Åtgärder för förbättring

För att förbättra åtgärder finns anledning att fördjupa analyser och bedömningar av de samband som kan finnas mellan kunskapsresultat, upplevd trygghet och elevernas kön och bakgrund. En detaljerad utvecklingsplan vad gäller kunskapsutveckling, likvärdiga villkor och kvalitetsutveckling finns beskrivet för åren 2008 – 2011 i grundskolans lednings bedömning *Alla kan lyckas*. Åtgärder för utveckling och förväntade effekter beskrivs i fleråriga perspektiv under följande rubriker:

- Planering och styrning av resurser

- Verksamhetsutveckling
- Samverkan för utveckling
- Strategisk kompetensutveckling
- Uppföljning, utvärdering och bedömning

Särskild tyngd läggs på måluppfyllelsen i de prioriterade målområdena kunskap, likvärdiga villkor, trygghet och kvalitetsarbete.⁸

Kunskapsutveckling

Undervisningssätt och arbetsformer ska kontinuerligt vidareutvecklas, målen bli tydligare och bedömningarna bättre. Resultaten i svenska som andraspråk och matematik ska bli bättre och arbetet med att utveckla elevernas läsförståelse ska tydliggöras. Försöket med Läxhjälp på Internet i samarbete med Microsoft Sweden ska utökas under kommande år.

Elever med andra modersmål än svenska

Särskild uppmärksamhet ska ägnas pojkar, som av olika skäl underpresterar i skolarbetet. Uppföljning av modersmål och studiehandledning skärps ytterligare genom återkoppling till berörda skolenheter. Arbetet med att öka andelen elever som får studiehandledning fortsätter. Processledarna har fått i uppdrag att ordna erfarenhetsutbyte i nätverksform inom och mellan skolor och skolformer och vara ett stöd för rektorerna. De ska ta initiativ till kompetensutveckling för personal, implementera kunskap om metoder för att öka måluppfyllelsen samt medverka till att nya undervisningsmodeller prövas. Ledningen för grundskolans resursteam ges under 2008 ett särskilt ansvar att följa upp de nyanlända flyktingbarnens skolsituation.

Likvärdiga villkor

Likvärdigheten för eleverna ska säkras oavsett skolform och den enskilda skolans ekonomiska och organisatoriska förutsättningar. Varje skola ska som ett led i detta arbete tydliggöra resurser och organisering av insatser för elever i behov av särskilt stöd i kvalitetsredovisningarna. Skolverkets omarbetade material Språket lyfter ska användas som diagnosmaterial för att säkra likvärdigheten vad gäller bedömningar av elevernas kunskaper.

Ett nytt studie- och yrkesvägledningscentrum för samtliga elever i Uppsalas högstadie- och gymnasieskolor planeras. Såväl omfattning som kvalitet kommer att öka för eleverna. Verksamheten beräknas starta 2009. Den behovsbaserade ersättningsmodellen för elever i behov av särskilt stöd ska revideras och vidareutvecklas.

Systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet behöver väsentligt förbättras i ungefär en tredjedel av skolorna. Underlagen för uppföljningar behöver vidareutvecklas. Analyser och bedömningar måste kopplas till målen. Nödvändiga förbättringsåtgärder mot målen ska bli tydligare. Målet är att alla skolor ska arbeta systematiskt för att säkra kvaliteten senast 2010. I kommande kvalitetsredovisningar ska målen för verksamheterna i fritidshem och särskola följas upp separat.

Trygghet – uppföljning av likabehandlingslagen

Likabehandlingsplanen ska vara känd på skolan och ska användas som ett verktyg för ökad likvärdighet. Den bör i större utsträckning användas för att öka medvetenheten om skolans förmåga att planera och organisera för att möta *alla* elever. Målbeskrivningar, analyser och bedömningar vad gäller elevernas arbetsmiljö ska efterfrågas i kvalitetsredovisningarna.

⁸ *Alla kan lyckas* sid 28-33

KVALITETSREDOVISNING

OBLIGATORISK SÄRSKOLA

Obligatoriska särskolans organisation

I Uppsala finns 15 kommunalt drivna särskolor och fem frisärskolor. Den kommunala särskolan är lokalintegrerad med grundskolan på 13 skolor och finns ytterligare på två fristående kommunala enheter. På de enheter där särskolan är lokalintegrerad med grundskolan har rektor ansvar för både särskola och grundskola. Kommunens skolor är indelade i fyra geografiska områden med en skolchef i varje område. Ett femte skolchef har ansvar för specialpedagogiska insatser i form av till exempel skoldaghem. Samma chef har även ett övergripande ansvar för särskolan och är chef för samordnande rektor för särskolan. Samordnande rektor för särskolan har ett placeringsansvar och ett informationsansvar till vårdnadshavare och personal inför ett inträde och i särskolan. Personalen i resursteamet arbetar konsultativt mot grundskolorna.

Det innebär att varje särskoleenhet har två rektorer och två skolchefer.

Underlag och rutiner för framtagande av kvalitetsredovisning

Särskolan har ingen egen kvalitetsredovisning utan ingår i grundskolans redovisning. Underlag och rutiner är detsamma som redovisas under grundskolan.

Obligatoriska särskolans föregående kvalitetsredovisning - Målområden 2007

Barn och ungdomsnämndens prioriterade mål inför 2007 är samma som för grundskolan. Grundskoleledningens åtgärder för utveckling i särskolan är samma som för grundskolan. Av föregående års kvalitetsredovisning framgick att uppföljning och utvärdering av särskolans kunskapsresultat i relation till de nationella målen inte var säkerställt. Särskolan fick därför tre effektmål som skulle redovisa hur långt eleverna nått i förhållande till kursplanernas mål:

Varje elev i särskolans grundsärklasser ska ha en skriftlig dokumentation som visar hur långt eleven nått i förhållande till grundsärskolans kursplan för år 5. Denna dokumentation ska ske regelbundet och följas upp årligen.

Varje elev i särskolans grundsärklasser ska ha en skriftlig dokumentation som visar hur långt eleven nått i förhållande till grundsärskolans kursplan för år 9. Denna dokumentation ska ske regelbundet och följas upp årligen.

Varje elev i särskolans träningsklasser ska ha en skriftlig dokumentation som visar hur långt eleven nått i förhållande till träningskolans kursplan för skolår 9. Denna dokumentation ska ske regelbundet och följas upp årligen.

Förutsättningar för verksamhetens/verksamheternas måluppfyllelse

Eleverna uppger sig i allmänhet vara trygga i kommunens särskolor. Omsorgen om eleverna är god men elevernas kunskapsresultat lyfts inte fram på ett tydligt sätt. Kunskapen sätts inte heller i relation till de nationella målen. Kvalitetsarbetet har blivit mer systematiskt men behöver utvecklas mer vad det gäller delaktighet, måltolkning, granskning och analys.

Arbetet i verksamheten

Särskolan har ingen egen kvalitetsredovisning utan ingår i grundskolans redovisning. Det gör det svårt att ur kvalitetsredovisningen läsa ut hur verksamheten arbetar.

Resultat och måluppfyllelse i relation till nationella mål

Elevernas måluppfyllelse bedöms vara låg i särskolan. Särskolans resursteam har under år 2007 följt upp hur särskolans kursplaner omsätts i individuella utvecklingsplaner. Av uppföljningen framgår att kopplingen till kursplaner i vissa fall är otydlig och att oklarheter råder om olika dokumenters funktion.

Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet

Särskolans verksamhet ingår ännu inte fullt ut i kvalitetsarbetet. Information om särskolornas kvalitet är i allmänhet mycket knapphändig. Utvecklingsarbete återstår för deras kvalitetsredovisningar. Utarbetade riktlinjer finns för bedömningar inför placering i särskola. Den interna resursfördelningen bedöms fungera bra. Särskolornas analysarbete behöver fördjupas i syfte att säkra att undervisningen kopplas till kursplaner och elevernas förutsättningar att nå målen. Utvecklingsinsatser har inletts för att nå effektmålen fullt ut under 2008.

Åtgärder för förbättring

Det systematiska kvalitetsarbetet behöver synliggöras och förbättras. Måluppfyllelsen för särskolans elever ska öka. Behovet av att systematisera löpande dokumentation, planera in gemensamma bedömningstillfällen och gemensamma reflektioner och förbättringsåtgärder under året behöver tydliggöras i många arbetslags och skolors årsplaneringar. Underlag för uppföljningar behöver vidareutvecklas. Kartläggning av resurser och organisering av insatser inom särskoleverksamheten genomförs.

KVALITETSREDOVISNING

SKOLBARNOMSORG

Skolbarnsomsorgens organisation

Den kommunala skolbarnsomsorgen organiserades 2007 i 70 fritidshem och 17 fritidsklubbar. Fritidshemmen är lokal- och verksamhetsmässigt integrerade med grundskolor, särskolor eller resursenheter. Fritidsklubbarna är samlokaliserade med kommunens fritidsgårdar och bedrivs under ledning av fritidsverksamhetens områdeschef.

Fritidsklubb	2007
antal öppettimmar	16 747
antal barn	1 541
andel flickor (%)	46%
andel pojkar (%)	54%
antal besök	67 661
kostnad i kr per öppettimme	472
kostnad i kr per barn	5 130

Arbetet i verksamheten

Av 50 grundskolor med fritidshem har 15 inte lämnat några uppgifter alls om fritidshemmen. Få beskriver fritidshemmets specifika verksamhet och delaktigheten i det gemensamma läroplansuppdraget. Det finns några exempel från de olika skolområdena som beskriver hela fritidshemmets verksamhet i eget avsnitt och utvärderar den.

Skolbarnsomsorgens föregående kvalitetsredovisning - Målområden 2007

Saknas

Resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål

Genomgående saknas i kvalitetsredovisningarna såväl prioriterade mål som resultat, analys/bedömning och åtgärder för utveckling när det gäller fritidshemmen. Nationella mål saknas för den öppna fritidsverksamheten men enheterna arbetar enligt Skolverkets Allmänna råd med kommentarer för öppen fritidsverksamhet.

Till skillnad från fritidshemmen har fritidsklubbarna åtaganden på enhetsnivå vilket underlättar uppföljning. Kvalitetsredovisningen visar att verksamheten i god utsträckning når sina uppsatta mål. En brukarenkät har genomförts där barnen uppger att de känner sig trygga (3,82 av 4), att de trivs på fritidsklubben (3,75 av 4) och att de blir bra bemötta av personalen (3,76 av 4).

Trygghet – uppföljning av likabehandlingsplanen

Eftersom fritidshemmen inte särredovisas finns inte någon särskild uppföljning av likabehandlingsplanen.

Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet

Fritidshemmens verksamhet ingår ännu inte fullt ut i kvalitetsarbetet. Skolverket bedömde vid sin inspektion 2006 att Uppsala kommun inte hade tillräckligt tydlig målsättning eller uppföljning av fritidshemmens verksamhet. Redovisningarna för 2007 understryker att fritidshemmens verksamhet behöver tydliggöras i syfte att öka elevernas trygghet och stöd i sin utveckling. Eftersom fritidshemmens verksamhet inte redovisas skilt från grundskolans saknas t.ex. en verksamhetspecifik uppföljning av likabehandlingsplanen i kvalitetsredovisningarna. Några skolor var under 2007 på gång med att planera för en utveckling av fritidshemmet enligt de nya allmänna råd som börjat gälla i juli 2007.

Generellt har verksamheten i fritidsklubbarna en god måluppfyllelse. Fritidsklubbarna har dock inte nått målen om att ha en jämn åldersfördelning och att öka andelen deltagande flickor. I kvalitetsredovisningen uppger vissa fritidsklubbar att mobbning förekommit vid mer än fyra tillfällen under året. Fritidsklubbarnas verksamhet är av god kvalitet men det saknas fritidsklubbar i ett flertal bostadsområden i Uppsala.

Åtgärder för förbättring

Uppföljning av fritidsverksamheten behöver säkras ytterligare och insatser behöver genomföras för att öka kunskap om verksamheten för såväl ledning som medarbetare. Förutsättningarna för fritidshemmen behöver göras tydligare. Kvaliteten behöver säkerställas genom bättre uppföljning och utvärdering av verksamhetens resultat. Även om kompetensutveckling om fritidshemmens nationella uppdrag har genomförts för skolledare måste uppföljningen av denna verksamhet i skolornas kvalitetsredovisning tydliggöras. Barn- och ungdomsnämnden kommer att ge uppdrag om detta och om att fritidshemmens roll enligt läroplanen ska synliggöras. För en bättre måluppfyllelse kommer skärpt uppföljning och dialog att genomföras med de fritidsklubbar som inte nått målen.

KVALITETSREDOVISNING

GYMNASIESKOLA

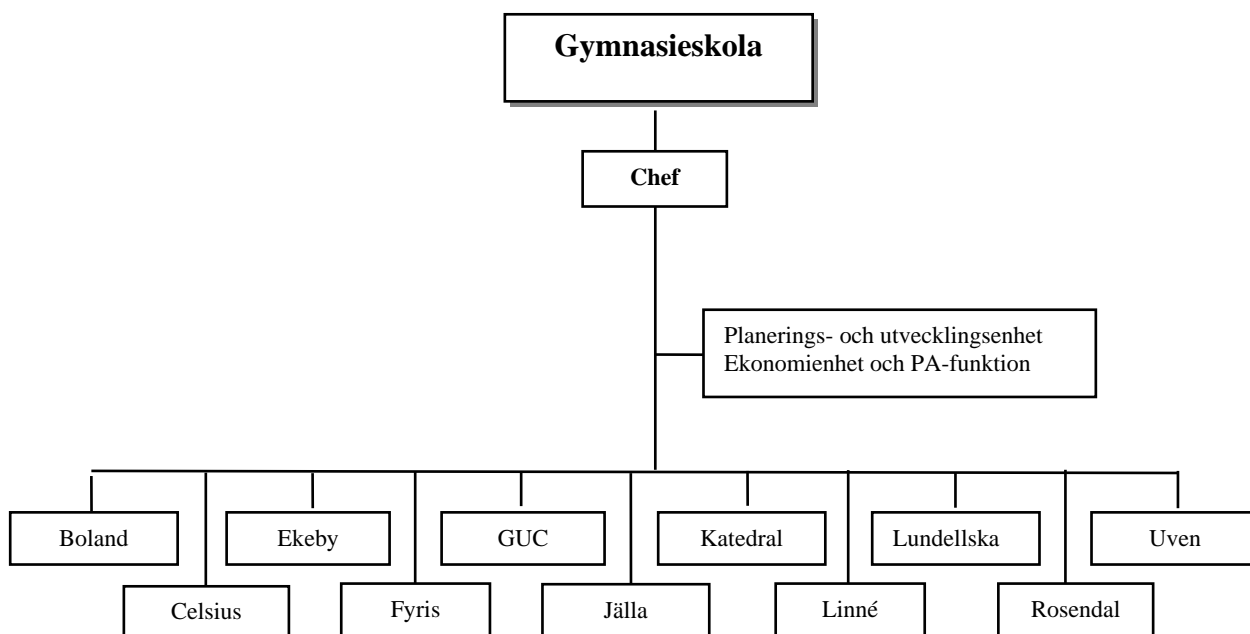
Gymnasieskolans organisation

2007 fanns 11 kommunala och 12 fristående gymnasieskolor i Uppsala. Denna kvalitetsredovisning omfattar de kommunala gymnasieskolorna. De fristående redovisar direkt till Skolverket.

Kommunala gymnasieskolans utbildningsutbud har varit omfattande och innefattat 16 nationella program, 17 specialutformade program och 10 individuella program samt International Baccalaureate utbildning med förberedelseår. Inom de nationella programmen har erbjudits 30 nationella inriktningar och 32 profileringar. På Hantverksprogrammet gavs fem skolförlagda specialiseringar samt individuellt baserade entreprenadlösningar.

De flesta skolorna hade en blandning av teoretiska och yrkesförberedande utbildningar. På en enhet genomfördes grundskoleverksamhet och på fyra skolenheter genomfördes yrkesinriktad utbildning på gymnasienivå och påbyggnadsutbildning för vuxna inom områdena omvårdnad, naturbruk och teknik. En gymnasieskola genomförde även kvalificerad yrkesutbildning (KY), vilken är direkt finansierad via den statliga KY-myndigheten. Fyra enheter bedrev även gymnasiesärskola. Denna verksamhet redovisas separat.

Gymnasieskolans produktionsorganisation framgår av nedanstående schema.

Skolenheternas ledning består av rektor med enhetsansvar och en eller flera bitr. rektorer med programansvar. De flesta skolledare med tillsvidareanställning har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Under året har en omorganisation planerats så att de flesta biträdande rektorer ska bli programrektorer med ansvar för ett eller flera program.

På samtliga skolor finns elevvårdsteam som leds av rektor. I dessa team ingår kurator(er) och skolsköterska. Centralt anställd skolläkare finns och alla skolor har studie- och yrkesvägledare och speciallärare.

Underlag och rutiner för framtagande av kvalitetsredovisning

Skolornas kvalitetsredovisningar har presenterats och diskuterats lokalt både vid personalmöten och i skolkonferensen. De flesta skolorna har en eller flera lokala utvärderare som sköter skolans egenutvärdering och gör en utvärderingsplan. På de flesta skolor finns också ett antal kvalitetspiloter som är ”motorer” i det pedagogiska kvalitetsarbetet i arbetslagen.

Kvalitetsredovisningarna diskuteras vid uppföljningsbesök där uppdragsgivaren tillsammans med gymnasielidningen och utförande skola diskuterar verksamheten och analyserar uppnådda resultat.

Personalens delaktighet i arbetet med kvalitetsredovisningen har under året ökat, bl.a. har en skola tillämpat en modell där arbetslagen kontinuerligt fört loggbok över sin verksamhet. Denna har sedan legat till grund för delar av kvalitetsredovisningen. Andra skolor har kvalitetsgrupper som diskuterar utformningen och innehållet i kvalitetsredovisningen. Även elevrådet har på vissa skolor möjlighet att påverka innehållet i kvalitetsredovisningen.

Vidareutveckling av kvalitetssäkringssystemet med gemensam struktur på kvalitetsredovisningar och gemensamt utvärderingssystem med kvalitetsenkäter och kursutvärderingar sker kontinuerligt i samarbete mellan enheternas lokala utvärderare och kvalitetspiloter och gymnasielidningen.

Gymnasieskolans föregående kvalitetsredovisning – målområden 2007

Nedan redovisas de åtgärder som genomförts efter uppföljningen av Kommunfullmäktiges inriktningsmål, Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens effektmål samt kvalitetsredovisning för 2007.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål: Att lärare och elever ska vara trygga i skolmiljön. Detta innebär bl. a. att det ska råda lugn och ro i klassrummen och att mobbning eller annan kränkande behandling inte tolereras.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Kommunen är skyldig att se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola.

Skolverket utgav hösten 2006 ett informationsmaterial, som riktar sig till rektorer och lärare, om de nya bestämmelser som införts i skollagen (SFS 2007:378). Detta har gjorts för att skapa en förbättrad ordning, trygghet och studiero i skolan.

Med nämnda insatser är den förväntade effekten ökad trygghet och större lugn och ro i skolorna.

Likabehandlingsplaner finns respektive är under utarbetande på samtliga gymnasieskolor i Uppsala.

Inom de kommunala gymnasieskolorna har elever, lärare och skollidning uttryckt att de trivs och känner sig trygga. Antalet rapporterade mobbningsfall till skollidningen är få.

Elever med annat modersmål än svenska ska få modersmålsundervisning och studiehandledning utifrån individuella behov.

De nyanlända flyktingbarnens rättigheter utifrån barnkonventionen ska uppmärksammas.

För att nå hög måluppfyllelse och bättre resultat har utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tillsammans med Barn- och ungdomsnämnden sedan 2005 lämnat ett övergripande uppdrag med särskilt fokus på hur elever med utländsk bakgrund tas emot och vilka arbetssätt och metoder som används för elevernas kunskapsutveckling. En delrapport kom i slutet av 2007 och visar bland annat att eleverna på individuella programmet introduktionskurs för nyanlända invandrar- och flyktingelever (IVIK) får en mycket begränsad studiehandledning på modersmålet. Studiehandledning på modersmålet förekommer fortfarande inte alls på de nationella programmen.

I det pågående utvecklingsarbetet, som rör elever med utländsk bakgrund, ska nyanlända och sent anlända ungdomarnas behov och rättigheter tillgodoses.

Att samtliga skolor och förskolor ska ha likvärdiga villkor.

En ny ersättningsmodell för särskilt stöd har fastställts av nämnden. Modellen innebär att resurser i större utsträckning än tidigare tillfaller skolor som har elever med större behov. Nämnden har beslutat att även de fristående gymnasieskolorna ska få ersättning för sina faktiska kostnader.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens effektmål: Samtliga ungdomar ska efter avslutad skolgång ha förutsättningar att studera vidare, få en anställning eller ha en annan sysselsättning.

Läsåret 2006/07 fanns 2062 avgångselever i gymnasieskolan, varav 86,8 % fick slutbetyg, 13,2 % samlat betygsdokument samt av dem som fick slutbetyg var 91,8 % behöriga att läsa vid högskola.

Uppsala kommun delfinansierar projektet "Kortare väg till arbetslivet" som är ett samverkansprojekt mellan Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen och som syftar till att fler ungdomar med funktionshindrade ska få sysselsättning.

Den av eleverna upplevda tryggheten på respektive skolenhet ska 2010 uppgå till lägst 3.6 (skala 1-4). Tryggheten mäts via den inom UVB gemensamma årliga enkäten..

Resultatet av mätningen som genomförs årligen vid gymnasieskolor visar att tryggheten totalt sett ökat från 3,5 de två föregående åren till 3,6 det senaste året på en skala där 1 är lägst och 4 högst värde. Den frågan som ökat mest i värde är "Jag känner mig trygg i skolan".

Utvecklingsområden enligt gymnasieskolans kvalitetsredovisning 2006

I gymnasieskolans sammanfattande kvalitetsredovisning angavs nedanstående utvecklingsområden. Här redovisas utvecklingsområden och insatta åtgärder.

Ökad flexibilitet för att eleverna ska nå bättre resultat

Elevernas valmöjligheter har ökat, eleverna kan läsa kurser i olika takt och med olika former av stöd. Många skolor har schemalagd tid för projektarbete eller egna studier.

Ökat elevinflytande

Enligt kvalitetsenkäter har delaktigheten ökat under låret. Eleverna får göra övergripande kvalitetsenkäter och också specifika kursutvärderingar enligt ett gemensamt system.

Ökad likvärdighet både när det gäller bedömning och betygsättning, samt lokaler och andra förutsättningar för elevernas lärande

Studiedagar om bedömning och skolövergripande ämnesdiskussioner pågår kontinuerligt. Samverkan sker mellan skolorna när det gäller schema, kurser och lokaler.

Utvecklade rutiner för kvalitetsarbetet så att både elever och personal blir mer delaktiga.
Av skolornas kvalitetsredovisningar framgår att kvalitetsarbetet utvecklats med delaktighet för elever och personal.

Ökad samverkan mellan kärn- och karaktärsämnen

Ett ständigt pågående arbete där de skolövergripande ämnesgruppera bidrar med olika exempel. Flera skolor har också schemalagda tider för ämnesövergripande samverkan och temaarbeten.

Förutsättningar för verksamhetens/verksamheternas måluppfyllelse

Elevernas kunskaper och färdigheter från grundskolan är den viktigaste förutsättningen för gymnasieskolans arbete. Enligt Skolverkets databas SALSA har andelen grundskoleelever i Uppsala med godkänt betyg i samtliga ämnen ökat markant våren 2007. Från att ha varit endast drygt 70%, de senaste åren, 73% år 2004 och 2005, och 72% 2006, har andelen vårterminen 2007 ökat till 78%. Intagningspoängen varierar kraftigt mellan olika program. De program där flest elever saknar godkänt betyg i något/några ämnen från grundskolan är Medieprogrammet, Fordonsprogrammet och Hotell- och restaurangprogrammet.

Verksamhet	Antal elever snittvärde 2007	Personal/100 elever	Lärare/100 elever
Gymnasieskolan	8062	11,4	7,6

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens kostnader för gymnasieskolan under 2007 uppgick till 856 013 tkr och fördelade sig enligt nedan

Gymnasieskola, egen regi	711 246
Fristående gymnasieskolor	101 095
Ersättning till andra kommuner	22 279
Övriga kostnader	21 393
Summa kostnader	856 013

Arbetet i verksamheten

Skolorna erbjuder en mångfald pedagogiska lösningar för att kunna ge eleverna goda möjligheter att fullfölja och lyckas med sina studier. Exempel på olika lösningar är kurser i olika studietakt, etappläsning, ämnesövergripande arbete och olika samverkansprojekt under hela eller halva dagar, undervisning i olika gruppstorlekar beroende på kursinnehåll och arbetssätt, koncentrationsläsning, läsning av hela kurser tillsammans med speciallärare mm. Varje skola har två eller flera speciallärare och/eller specialpedagoger för att ge elever och lärare det stöd och den rådgivning som behövs.

Sommarskola och lördagsskola har erbjudits elever både från grundskolan och från gymnasieskolan. Sommarskolan vänder sig till grundskoleelever från år 9 som saknar formell behörighet för gymnasiestudier och till gymnasieelever som har fått eller riskerar att få IG på en eller flera kurser

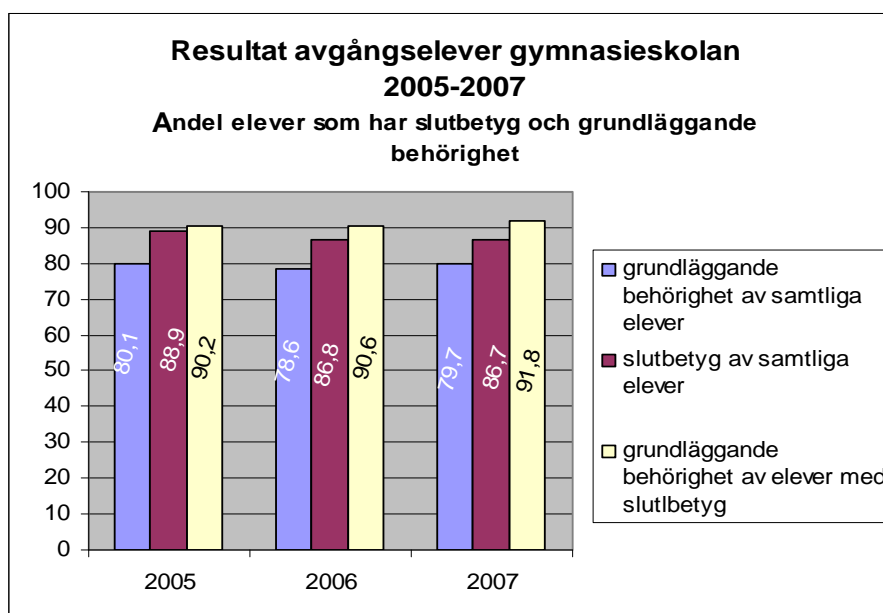
Dessutom erbjuds andra stödinsatser t ex olika typer av individuellt program för grupper av elever, framförallt på Uvengymnasiet, men även på Ekeby verkstad, Jällaskolan, Celsiusskolan, Fyrisskolan. Det erbjuds PRIV på samtliga gymnasieskolor för elever som saknar betyg i ett av de behörighetsgivande ämnena från grundskolan. Individuella program för enskilda elever genomförs också. För elever med Asperger syndrom finns ett specialutformat program, för elever som vill arbeta med större individuellt ansvar finns det specialutformade programmet SPUNK med flexibelt arbetssätt.

Elever som inte uppnått grundläggande behörighet efter 3 år erbjuds förlängd utbildning. Under läsåret 2006-07 har 157 elever haft förlängd utbildning.

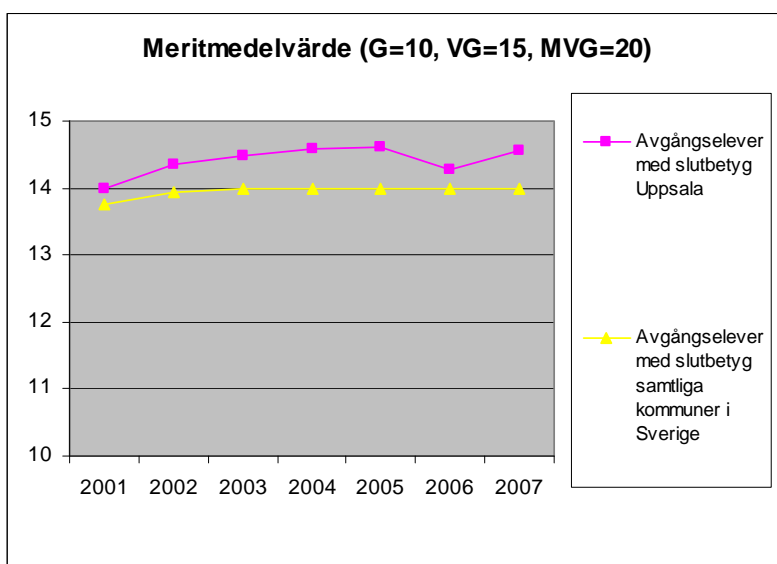
Kompetensutveckling för lärare, skolledare och andra personalgrupper har genomförts av gymnasieledningen under året enligt särskild plan för strategisk kompetensutveckling. Där ingår t ex insatser om olika lärtilar, insatser för likvärdig bedömning och mångfaldsfrågor.

För att underlätta kontinuiteten i varje elevs lärande finns Dockningsgruppen som initierar olika aktiviteter för att stödja elevers övergång mellan skolformerna.

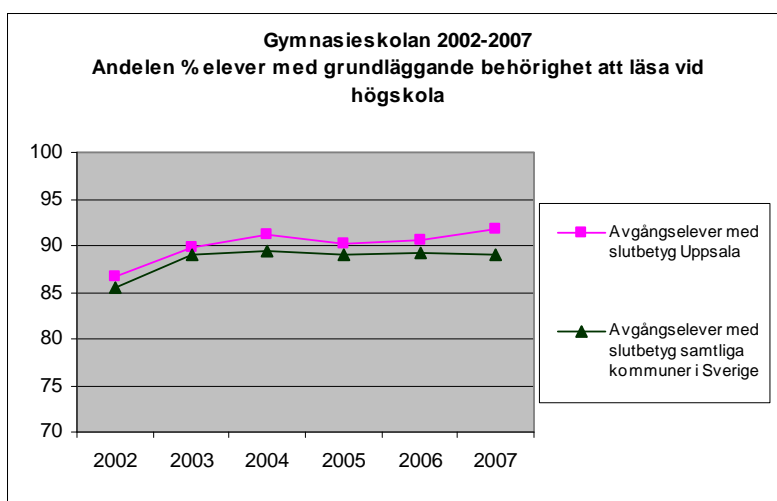
Resultat och måluppfyllelse i relation till nationella mål

Andelen elever som fullföljt sin utbildning med grundläggande behörighet för högskolestudier var våren 2007 **79,7%** jämfört med 78,6% våren 2006 och 80,1% våren 2005. Andelen elever som fick slutbetyg var **86,7%** våren 2007 jämfört med 86,8% våren 2006 och 88,9% våren 2005. Av de elever som fick slutbetyg hade **91,8%** av eleverna behörighet för högskolestudier.

Elevernas totala meritmedelvärde av samtliga betyg visar att uppsalaeleverna med slutbetyg har ett meritmedelvärde på **14,55** medan värdet för kommunala gymnasieskolor i riket är 14,0.

Av ovanstående diagrammet kan utläsas att i Uppsala har en större andel av eleverna behörighet till högskolestudier än elever i kommunala gymnasieskolor i riket.

Andelen elever (av dem som har slutbetyg) som har minst betyget Godkänt i svenska, engelska och matematik ses i nedanstående tabell. För att kunna göra jämförelser med statistik för kommunala gymnasieskolor i hela riket används jämförelsetal för elever med slutbetyg.

Vt år	Svenska A		Engelska A		Matematik A	
	Uppsala	Riket	Uppsala	Riket	Uppsala	Riket
2000	99,2	98,3	97,4	95,5	96,3	93,3
2001	99,4	98,9	98,0	96,9	97,3	95,0
2002	99,3	98,9	98,4	97,3	97,2	95,6
2003	99,6	99,0	98,2	97,5	96,5	96,0
2004	99,4	99,1	98,9	97,3	97,2	96,2
2005	99,2	99,0	97,8	97,0	96,6	95,7
2006	98,7	98,9	98,1	97,3	95,5	96,1
2007	98,4	99,0	97,5	97,4	95,8	96,1

Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet

Eleverna inom Uppsalas gymnasieskolor lyckas bra i förhållande till elever i riket som helhet. Det genomsnittliga meritvärdet för Uppsalas avgångselever med slutbetyg ligger klart högre än snittet för riket och värdet för Uppsalas samtliga avgångselever ligger mycket nära värdet för elever med slutbetyg i riket. Av de 1789 elever som har slutbetyg har 1643, d.v.s. 92%, behörighet att läsa vidare på högskolan. Detta innebär att 80% av *alla* 2062 avgångselever har högskolebehörighet.

Av tabell ovan framgår att andelen uppsalaelever med minst betyget Godkänt i engelska har minskat men fortfarande ligger precis över rikssnittet trots många av eleverna bedömdes ha stort behov av stöd vid starten av sina gymnasiestudier. Betygen i svenska har sjunkit och är något under rikssnittet. En anledning till detta kan vara att andelen elever som har problem med läsförståelse vid starten av gymnasiestudierna ständigt har ökat och var 7,8% vid intagningen 2004, jämfört med 7,1% år 2003. Den lilla nedgången i svenska och engelska kan också ev. förklaras med att allt färre elever har reducerat program och härigenom har svårt att lyckas i alla ämnen. Andelen elever med otillräckliga förkunskaper i matematik har också minskat, från 10,4 % vid intagningen 2003 till 8,2% vid intagningen 2004.

Åtgärder för förbättring

Uppsala kommun kommer förutom inriktningen att uppnå de nationella målen även att genomföra insatser för att uppnå Kommunfullmäktiges inriktningsmål samt Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens effektmål.

Skolornas kvalitetsredovisningar bör fokuseras mer på resultat av insatta åtgärder och åtgärder för förbättringar. Dessutom finns följande utvecklingsområden:

Likvärdiga förutsättningar för att eleverna ska ha framgångsrika gymnasiestudier. Detta innebär insatser både för likvärdig bedömning och för elevernas hela studiesituation som stödinsatser, valmöjligheter, inflytande och delaktighet samt trygghet. Analys görs av orsaker till skillnader i resultat mellan olika program och skolor. Satsning på likvärdig bedömning innebär också att korrelationen mellan betyg och resultat på nationella prov analyseras.

Det är viktigt att studiehandledning på modersmålet ges till elever som har behov av det. Skolorna har ännu inte gjort någon behovsbedömning.

Arbetsätt behöver utvecklas så att fler elever fullföljer sin utbildning med grundläggande behörighet för högskolestudier. Insatser för elever i behov av särskilt stöd behöver utvecklas. För att nå så god effektivitet som möjligt är det viktigt att välja den typ av insats som ger det individuellt bästa resultatet.

Elever som går på yrkesförberedande program och som inte uppnår så goda resultat i samtliga ämnen i skolan, lyckas ofta bra under sin arbetsplatsförlagda utbildning (APU). Modeller för att mäta och utvärdera detta bör utvecklas. Likaså bör former hittas för att visa hur dessa elever lyckas inom sitt yrkesområde genom att t ex undersöka i vilken utsträckning de har adekvat arbete efter avslutade studier.

Kvalitetssystemet bör utvecklas så att skolorna känner att kvalitetsredovisningarna kan bli deras eget utvecklingsdokument. Personalens och elevernas delaktighet i kvalitetsarbetet bör också utvecklas.

Elevens möjlighet att kontinuerligt utvärdera och påverka kursupplägget behöver öka för att stärka elevernas delaktighet och ansvar.

Skolans likabehandlingsplan ska göras känd och användas aktivt.

Klassråden behöver utvecklas för att bättre spela en roll i elevens demokratiska fostran.

Läsförståelsen hos alltför många elever är låg och behöver förbättras.

Uppföljning av resultaten för elever som får förlängd utbildning bör göras.

KVALITETSREDOVISNING

FRIVILLIG SÄRSKOLA

Frivilliga särskolans organisation

Den kommunala gymnasiesärskolan finns lokalintegrerad på fyra gymnasieskolor. Varje gymnasiesärskola har en programrektor som är underställd respektive rektor. Uppsala kommun har åtta nationella program av nio möjliga, flera specialutformade program varav ett är specialutformat Omvårdnads- och omsorgsprogram. Uppsala har även individuella program med inriktning yrkesträning och verksamhetsträning. På samtliga skolor finns elevvårdsteam som arbetar med gymnasiesärskolans elever. Drygt 30 % av eleverna kommer från andra kommuner. Det finns tre fristående gymnasiesärskolor i Uppsala.

Underlag och rutiner för framtagande av kvalitetsredovisning

Kvalitetsredovisningarna genomförs läsårsvis.

Gymnasiesärskolorna har egna kvalitetsredovisningar, men följer där så är lämpligt, mallen för gymnasiet.

Mallarna för kvalitetsredovisningen har tagits fram gemensamt mellan uppdragskontoret och produktionen. Varje gymnasiesärskola har en kvalitetspilot som ingår i ett nätverk med de fyra gymnasiesärskolorna.

Kvalitetspiloterna har gemensamt tagit fram kvalitetsenkäter anpassade till gymnasiesärskolans elever och vårdnadshavare. De initierar och genomför kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar på sina enheter. Kvalitetspiloterna har en viktig roll i sin förankring i arbetsenheter och arbetslag. All personal ges därigenom möjlighet att medverka till kvalitetsredovisningen. Uppdragskontoret har gjort uppföljningar i form av skolbesök under året, men även besök direkt kopplat till kvalitetsredovisningen.

Vid uppföljningen av kvalitetsredovisningen har programrektor, kvalitetspilot och utbildningsledare närvarit. Vid besöken har analyser och diskussioner förts om skolans verksamhet kopplat till fjolårets kvalitetsredovisning, kontra årets och vilka förbättringar som är aktuella inför nästa års kvalitetsredovisning.

Frivilliga särskolans föregående kvalitetsredovisning – målområden 2007

Nedan redovisas de åtgärder som genomförts efter uppföljningen av Kommunfullmäktiges inriktningsmål, Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens effektmål samt kvalitetsredovisning för 2007.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål: *Att lärare och elever ska vara trygga i skolmiljön. Detta innebär bl. a. att det ska råda lugn och ro i klassrummen och att mobbning eller annan kränkande behandling inte tolereras.*

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Kommunen är skyldig att se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola.

Skolverket utgav hösten 2006 ett informationsmaterial, som riktar sig till rektorer och lärare, om de nya bestämmelser som införts i skollagen (SFS 2007:378). Detta har gjorts för att skapa en förbättrad ordning, trygghet och studiero i skolan.

Med nämnda insatser är den förväntade effekten ökad trygghet och större lugn och ro i skolorna.

Likabehandlingsplaner finns respektive är under utarbetande på samtliga gymnasieskolor i Uppsala.

Inom gymnasiesärskolorna har de flesta eleverna uppgivit att de känner sig trygga. Det är ett fåtal som uppger att de inte är trygga, men det är mellan fem och tjugo procent som uppger att de inte vet.

Elever med annat modersmål än svenska ska få modersmålsundervisning och studiehandledning utifrån individuella behov.

För att nå hög måluppfyllelse och bättre resultat har utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tillsammans med Barn- och ungdomsnämnden sedan 2005 lämnat ett övergripande uppdrag med särskilt fokus på hur elever med utländsk bakgrund tas emot och vilka arbetssätt och metoder som används för elevernas kunskapsutveckling.

Fler elever i gymnasiesärskolan har fått modersmålsundervisning det senaste året, jämfört med föregående år.

Att samtliga skolor och förskolor ska ha likvärdiga villkor.

En ny ersättningsmodell infördes inför år 2007 som bygger på elevernas individuella behov. Modellen innebär att större resurser i större tillfaller skolor som har elever med större behov. Nämnden har beslutat att även de fristående gymnasieskolorna ska få ersättning för sina faktiska kostnader.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens effektmål: *Samtliga ungdomar ska efter avslutad skolgång ha förutsättningar att studera vidare, få en anställning eller ha en annan sysselsättning.*

Alla elever som går ett nationellt program får godkänt i slutbetyg. Målet blir därför svårt att mäta med godkänt betyg som kriterium.

Genom att erbjuda eleverna ett brett kursutbud och en tydlig individuell planering, kartläggs elevernas möjligheter och intressen för att hitta rätt i sitt yrkesval. Varje elev har en mentor, som har en viktig roll att nå ut till anhöriga inför yrkesvalet.

Uppsala kommun delfinansierar projektet "Kortare väg till arbetslivet" som är ett samverkansprojekt mellan Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen och som syftar till att fler ungdomar med funktionshinder ska få sysselsättning.

Den av eleverna upplevda tryggheten på respektive skolenhet ska 2010 uppgå till lägst 3.6 (skala 1-4). Tryggheten mäts via den inom UVB gemensamma årliga enkäten..

I gymnasiesärskolan har inte alla elever deltagit i trygghetsenkäten beroende på elevernas utvecklingsnivå. Men av dem som besvarat enkäten kan man utläsa att tryggheten ökat från 3,4 förra till 3,5 senaste året. Cirka 10 % av eleverna har svarat "vet inte" på frågorna.

Utvecklingsområden enligt gymnasiesärskolans kvalitetsredovisning 2006

I gymnasiesärskolans sammanfattande kvalitetsredovisning angavs nedanstående utvecklingsområden. Här redovisas utvecklingsområden och insatta åtgärder.

Ökad flexibilitet för att eleverna ska nå bättre resultat

De individuella förutsättningarna skiljer sig väsentligt mellan eleverna, från dem som går på individuellt program verksamhetsträning till dem, som klarar enstaka gymnasiekurser i vanliga gymnasiet. Skolorna samverkar vad det gäller studieupplägg och kurser. Eleverna har på så sätt ett bredare kursutbud och får möjlighet att läsa kurser på annan gymnasiesärskola eller gymnasieskola än den egna. Elevens individuella studieplan utgår från elevens behov, intresse och sociala situation.

Ökat elevinflytande och delaktighet

Skolan har utarbetat elevenkäter och föräldraenkäter för att ha en nära samverkan med hemmen. Resultaten analyseras och man tar aktivt upp dem med eleverna. Av enkäten kan man utläsa att delaktigheten är större än föregående år. Värdegrunds- och trygghetsfrågor behandlas kontinuerligt. Elevers kompetens när det gäller kommunikation och samspel tränas via värderingsövningar. Genom studiekontrakt och schemalagda mentorssamtal tränas elevernas ansvarstagande, delaktighet och inflytande över den egna läroprocessen.

Utvecklade rutiner för kvalitetsarbetet så att både elever och personal blir mer delaktiga.

Av skolornas kvalitetsredovisningar framgår att kvalitetsarbetet är under kontinuerlig utveckling med delaktighet av elever och personal. Utarbetande av rutiner och handlingsplaner pågår.

Utbyte av erfarenheter och samarbete, sker med andra gymnasiesärskolor genom regelbundna nätverksträffar, som kvalitetspiloterna är ansvariga för.

Ökad samverkan mellan kärn- och karaktärsämnen

Ett ständigt arbete pågår för att på ett naturligt sett öka samarbetet mellan kärn- och karaktärsämnen.

Utveckla kontakterna med daglig verksamhet

Skolorna har utarbetat rutiner tillsammans med daglig verksamhet för att få en smidig övergång efter gymnasiesärskolans slut.

Förutsättningar för verksamhetens/verksamheternas måluppfyllelse

Skolorna har påbörjat att skapa fasta rutiner kring kartläggning av elevens behov av framtida sysselsättning. Studie- och yrkesvägledningen har förstärkts genom att även lärare på skolorna arbetat med detta. Möjligheterna till arbetsplats förlagd utbildning, något som är extra viktigt för gymnasiesärskoleeleverna, varierar mellan skolorna. En del elever har möjlighet att få mer än de 22 veckorna och andra har svårt att få ut dem. Ett närmare samarbete med daglig verksamhet har påbörjats.

Inga avgifter tas ut av eleverna. I skolornas undervisning finns naturliga inslag av studier i närområdets natur.

Arbetet i verksamheten

Skolan möter varje elev på ett individuellt plan och anpassar pedagogiken efter var och ens förutsättningar. Gymnasiesärskolan har ett brett utbud från individuella program, specialutformade program och nationella program. Industriprogrammet är det enda nationella program som saknas. Verksamheterna arbetar utvecklingsinriktat och systematiskt. Rutiner och handlingsplaner upprättas och förbättras kontinuerligt efter uppföljning och utvärdering. Dokumentationen av utförda åtgärder är god. Kompetenshöjande insatser för personalen genomförs.

Verksamheten har utvecklats genom nätverksträffar mellan skolorna. Möten mellan utbildningsledare och kvalitetspiloter från olika skolor har förbättrat den systematiska dokumentationen, uppföljningen och utvärderingen. Elevernas möjligheter att välja enstaka kurser på andra gymnasier/gymnasiesärskolor har ökat genom samarbetet. En strävan finns att ständigt vidareutveckla och förbättra verksamheten.

Resultat och måluppfyllelse i relation till nationella mål

Målet för gymnasiesärskolans elever är att förbereda eleverna för ett liv som självständiga sociala och ansvarskännande vuxna. Alla elever som avslutar gymnasiesärskolans fyraåriga nationella program får slutbetyg.

Resultaten och måluppfyllelsen vad gäller kunskaper relaterat till kursplanernas mål är goda. Tryggheten är god och man arbetar aktivt med demokratifrågorna. Personalen är kompetent och engagerad och arbetar målmedvetet för att eleverna ska känna helhet och kontinuitet. De försöker ställa individanpassade krav och ger utmaningar efter elevernas förutsättningar. Möjligheterna för eleverna att läsa enstaka kurser på andra program eller skolor är god. Avhoppet är få. De individuella utvecklingsplanerna kopplat till mentorskap hjälper eleverna att nå ett optimalt resultat av sina studier.

När eleverna går ut gymnasiesärskolan är de är väl förberedda inför sitt kommande vuxenliv.

Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet

Gymnasiesärskolans verksamhet synliggörs i kvalitetsredovisningen. Sedan gymnasiesärskolan övergick till att ha en egen kvalitetsredovisning har det blivit lättare att se den verksamhetsutveckling som pågår. Måluppfyllelsen är i sin helhet god. Skolorna arbetar systematiskt med uppföljning, utvärdering och dokumentation. Verksamheterna har väl utbildad personal.

Åtgärder för förbättring

Uppsala kommun kommer förutom inriktningen att uppnå de nationella målen även att genomföra insatser för att uppnå Kommunfullmäktiges inriktningsmål samt Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens effektmål.

Skolornas kvalitetsredovisningar kan vidareutvecklas så att de olika skolornas redovisningar blir mer jämförbara och likvärdiga.

Elever som behöver studiehjälpen på modersmålet ska erhålla det.

Skolorna bör utveckla arbetet med samarbetspartner för att alla elever ska få sin arbetsplatsförlagda utbildning.

Skolan behöver utveckla fasta rutiner kring kartläggning av elevens framtida behov av sysselsättning.

Dataundervisningen bör förbättras.

En vidareutveckling av elevernas möjlighet till delaktighet är önskvärd.

Ett EU-projekt under Daphne II pågår på en av skolorna. Samarbetspartners är Italien och England. Målgruppen är unga flickor med lätt utvecklingsstörning. Projektet syftar till att bygga upp självkänsla och träning i att stå fast vid beslut, att våga säga både ja och nej.

KVALITETSREDOVISNING

VUXENUTBILDNING, SFI OCH SÄRVUX

Vuxenutbildningens organisation

Den kommuninterna vuxenutbildningen bestod 2007 av Vuxenutbildningen Cederblad, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning och Särvox, Vuxenutbildningen Edda, svenska för invandrare, Vuxenutbildningen S:t Per, yrkesinriktad vuxenutbildning, och Vuxenutbildningen Lärningen, restaurangutbildning. Vissa kurser/utbildningar har också varit förlagda till gymnasieskolorna Lundellska, Boland och Jälla.

Externa producenter har under året varit Lernia, yrkesinriktade utbildningar, Liber, distansutbildning, Studieförbundet, datautbildningar, och Iris Hadar, svenska för invandrare för teckenspråkiga.

Underlag och rutiner för framtagande av kvalitetsredovisning

Särvox anger att lärarna har haft möjlighet att lämna muntliga och skriftliga synpunkter på kvalitetsredovisningen. Information om kvalitetsredovisningens innehåll har skett på arbetsplatsträffar och även på arbetslagets egen konferenstid diskuteras kvalitetsredovisningen. Resultat analyseras och lämpliga strategier för att nå förändringar och mål diskuteras.

Övriga kommuninterna utbildningar berör inte området i skrift. Vid uppföljning av kvalitetsredovisningen för 2007 har man muntligt uppgett att lärarna har inflytande över vad som skrivs i kvalitetsredovisningen. För verksamheter vid gymnasieskolor hänvisas till respektive skolas kvalitetsredovisning.

Iris Hadar har inte beskrivit processen.

Lernia skriver: ”Vi genomför regelbundna *kvalitetskontroller*, kvalitetsredovisningar, både interna och externa. Varje år genomför vi en intern kvalitetsrevision på varje enhet, där vi kontrollerar och följer upp rutinerna för något som vi har anledning att titta närmare på. Det kan röra allt från samarbetsrutiner, administrativa system och att vår miljöpolicy efterföljs. Samtliga kvalitetskontroller, och eventuella nedslag, återkopplas till samtliga chefer så att det finns möjlighet att justera det som brister. Varje kvalitetsredovisning tar vid där den förra slutade, och vi förväntas även ta del av de rapporter som följer av kvalitetsredovisningar på andra orter.”

Liber skriver: ”Personalens och deltagarnas medverkan vid upprättandet av kvalitetsredovisningen:

- Utbildningsansvarig
- Studieledare 2008
- Studieledare/kontaktperson för studerande 2007
- Marknadskoordinator
- Synpunkter från deltagare vid introduktioner
- 791 enkätsvar med en svarsfrekvens på nära 100 procent, dvs samtliga har svarat men valt att ej besvara samtliga frågor.

Kvalitetsredovisningen är en viktig del i vårt utvecklingsarbete och en dokumentation av vår verksamhet och våra förbättringsområden.

Kvalitetsredovisningen tillsammans med Arbetsplanen ligger till grund för vår utbildningsverksamhet. Den är öppen och tillgänglig för personal och deltagare.”

Studiefrämjandet skriver: ”Föreliggande kvalitetsredovisning har gjorts i samråd med samtlig berörd personal, deltagarnas delaktighet utgår från våra kursutvärderingar. I certifieringen ingår givetvis en instruktion om hantering av klagomål som vi följer.”

Vuxenutbildningens föregående kvalitetsredovisning – mål 2007

Kommunfullmäktiges inriktningsmål: *Att lärare och elever ska vara trygga i skolmiljön. Detta innebär bl. a. att det ska råda lugn och ro i klassrummen och att mobbning eller annan kränkande behandling inte tolereras.*

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Kommunen är skyldig att se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola.

Vuxenutbildningen Cederblad skriver i sin KR: ”Att inom ramen för jämställdhet ta fram rutiner och ansvarsfördelning för att tidigt upptäcka och hantera trakasserier och kränkningar”.

Iris Hadar skriver ”Gruppkänsla, tolerans, humor, värme och tillit är nyckelord i klassrummet.” Man redovisar att 94 procent av dem som deltagit i utbildningen får jobb, vilket indikerar att deltagarna upplevt utbildningen positivt.

Lernia skriver: ”En mångfaldsplan/likabehandlingsplan har upprättats av Lernia med tydligt ställningstagande för de uppsatta målen. Utbildare och mentorer främjar genom sina arbetsmetoder och sitt personliga förhållningssätt ett öppet arbetsklimat där utrymme ges för olika synsätt och kulturuttryck. Genomgående har vi ett genusperspektiv i undervisningen, kulturella skillnader diskuteras och vi lägger tyngdvikt vid att man visar respekt för varandras åsikter”.

Liber skriver: ”Vi följer och arbetar enligt: Jämställdhetslagen, Lagen om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, Lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder, Lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och Likabehandlingsplan”.

Studiefrämjandet redovisar hur man arbetar med tryggheten utifrån jämställdhet och mångfald. ”I all verksamhet som Studiefrämjandet bedriver skall hänsyn tas till människors olikheter och skilda förutsättningar.”

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens effektmål: *Samtliga deltagare ska, efter genomförd utbildning, ha förutsättningar att studera vidare, få ett arbete/bli företagare och/eller utvecklas vidare i sitt arbete/företagande.*

De viktigaste förutsättningarna för att förverkliga detta effektmål är att de studerande genomför sina studier och att de erhåller minst betyget Godkänt för sina insatser.

Vuxenutbildningen Cederblad redovisar ett snitt på 77 procent när det gäller studerande som fått betyget G eller högre i kurserna Engelska A, Svenska A, Svenska B, Matematik A, Svenska som andra språk A, Svenska som andra språk B och Samhällskunskap A. För dem som deltagit i sommarkurser i kurserna Matematik B, Matematik C, Engelska A och Engelska B redovisas ett snitt på 72 procent med betyget G eller högre.

För yrkeskurserna ser redovisningen av hur många som fått G eller högre ut så här: BKF1204 89 procent, LPL1208 100 procent, MAKU1210 78 procent, SERK1206 100 procent, OMV1209 88 procent och OMV1215 83 procent. I de redovisade grundläggande kurserna ser resultatet ut som följer: Engelska G 64 procent, Matematik G 79 procent, Samhällskunskap G 72 procent, Svenska G 100 procent och Svenska som andraspråk G 79 procent. Av de 620 provningar som genomförts har 91 procent erhållit betyget G eller högre. Av det som här redovisats är det rimligt att dra slutsatsen att Vuxenutbildningens kurser håller god kvalitet i förhållande till effektmålet.

Iris Hadar redovisar att av 5 personer som deltagit har samtliga 5 uppnått A-nivå under 2007. 2 av dessa har även uppnått B-nivå. Av detta material är det svårt att dra några slutsatser. De studerande är dels invandrare och dels funktionshindrade, döva, vilket innebär att avståndet till arbetsmarknaden är förhållandevis stort. I de utbildningar som Arbetsförmedlingen köper av Iris Hadar är det dock 94 procent av deltagarna som har fått arbete efter fullgjord kurs.

Lernia uppger att 80–95 procent av dem som deltar i yrkesutbildningar hos dem har jobb efter 9 månader. När det gäller de kurser som köpts av Uppsala kommun uppger Lernia att samtliga deltagare fått arbete inom 6 månader från kurslutet. När det gäller avslutade yrkesutbildningar redovisas följande betygsstatistik när det gäller betyget G eller högre: VVS 92,5 procent, KYL 91,7 procent, El/larm 92,5 procent och Autom.teknik 94,1 procent. Lernia påpekar också att antalet deltagare med G eller högre betyg kommer att öka efter att IG-provningar genomförts. I förhållande till nämndens effektmål gör Uppsala kommun bedömningen att Lernias kurser håller en mycket god kvalitet.

Liber redovisar att av deltagarna i 1631 startade kurser är det endas 5 procent som avbrutit kursen. Många av dem som avbrutit har gjort det för att de fått jobb. 97 procent av de betyg som getts har varit G eller högre. 98 procent av dem som deltagit i den yrkesinriktade vård och omsorgsutbildningen har erhållit betyget G eller högre. I förhållande till nämndens effektmål gör Uppsala kommun bedömningen att Libers kurser håller en mycket god kvalitet.

Samtliga ska känna sig trygga i skolan. Mobbning, trakasserier och droger ska inte förekomma. Den av deltagarna upplevda tryggheten i skolan ska ha ökat till minst 3,8 (skala 1–4).

Se ovan, under inriktningsmål!

Åtgärder för utveckling 2006–2007

Vuxenutbildningen Cederblad etc

Vi kommer att jobba i en flexiblar variant vad gäller provningsverksamheten dvs att varje deltagare ska få anmäla sig vid vilken tidpunkt som helst under året och inom 8 veckor efter betalning kunna få pröva.

Kommentar: Enligt 2007 års KR genomfört.

Vi ska följa projekt Atlas och se vad vi kan lära och implementera av det projektet.

Kommentar: Inget nämns explicit om implementering, men man har utbildat så kallade jämställdhetsambassadörer.

Vi ska jobba vidare inom ”hållbar utveckling” genom att inbjuda föreläsare till våra studiedagar samt hoppas vi mycket på projekt SALUT där vi också ska se hur vi kan jobba på ett mer hälsobringande sätt.

Kommentar: Vid diskussion med producenten om KR har man framfört att innehållet förs vidare i organisationen.

Vi kommer att lägga in mer pedagogiska diskussioner på arbetslagstiderna.

Kommentar: Avhandlas ej 2007.

En del av våra lärare kommer att följa AIV:s ledarutbildning under 2007.

Kommentar: Avhandlas ej 2007.

Vi kommer att utveckla vår hemsida och kurskatalogen.

Kommentar: Avhandlas ej 2007.

Vi kommer att göra en tydligare informationsblankett till alla våra deltagare.

Kommentar: Avhandlas ej 2007.

Samarbetet som finns mellan särvox lärare och personal på boende och arbete/daglig verksamhet kommer att fortsätta och på olika sätt utvecklas.

Kommentar: Det som redovisas är att fler möten arrangerats.

Arbete med att öka kursdeltagarnas sociala kompetens. (Särvox)

Kommentar: Ingen precisering i KR för 2007.

Kursen Jobbet kan eventuellt vara av intresse för elever som är antagna till Fumaprojektet.

Om tillräckligt antal elever söker kursen kommer den att erbjudas under läsåret. Särvox kommer att på olika vägar informera deltagarna i Fuma om särvox kursutbud.

Kommentar: Kursen behandlas ej i KR för 2007. 15 personer uppges ha gått från FUMA till Särvox.

Studie- och yrkesvägledaren (syv) kommer att arbeta med särvox studerande i grupp och individuellt. Syv ska också samverka med arbetshandledare och ha kontakt med gymnasiesärskolorna. Skolledare och studie- och yrkesvägledare sammanfattar arbetet och beslutar om fortsatta utvecklingen.

Kommentar: Behandlas inte 2007.

Vi kommer att se vad vi kan göra åt de brister som framkommer av utvärderingen som gjordes i november av deltagarna och i början av januari 2007 av den övriga personalen.

Kommentar: Inte tydligt att det behandlas i KR för 2007.

Vi kommer att jobba mot Hållbar utveckling och inleder höstterminen med föreläsare i ett salutogent arbetssätt och KASAM.

Kommentar: Inom ramen för projektet SALUT har utbildning av ledningspersonal genomförts 2006 och 2007.

Vi ska fortsätta vårt arbete med värdegrunden.

Kommentar: Värdegrundsfrågor har hanterats inom projektet KomIn. Personalen vid Vuxenutbildningen S:t Per har arbetat fram en gemensam värdegrund.

Vi ska slutföra arbetet med framtagandet av individuell studieplansblankett.

Kommentar: Inte kommenterat i 2007 års KR. En studieplansblankett finns dock och hanteras i första hand av Centrum för vuxnas lärande (CVL).

Vi ska arbeta med nivåtestning med datorstöd

Kommentar: Den som så önskar kan genomgå nivåtest. Denna verksamhet flyttades under året över till CVL.

Vi kommer under nov/dec följa upp åtagandena genom diskussioner med all personal

Kommentar: Kommenteras inte 2007.

Vi ska i månadsskiftet november/december gå ut med utvärderingsenkäten rörande trygghet, delaktighet och livslångt lärande vars resultat redovisas 15 jan 2007

Kommentar: Ej genomfört. Ersattes av annan enkätundersökning.

Vi kommer i december i samband med antagningsbeskedet att bifoga ett informationsblad till de elever som söker utbildning vid Vuxenutbildningen Cederblad/Edda/Lärlingen/S:t Per där vi tar upp bl.a. normer och värden, ansvar, inflytande och delaktighet.

Kommentar: Redovisas ej i 2007 års KR.

Särvux lärare kommer även i fortsättningen att ta upp frågor som berör etik och värderingar med eleverna. Diskussionerna kommer att ha utgångspunkt i elevernas eget liv.

Utvecklingssamtalens modell ska diskuteras för att bli så bra som möjligt.

Kommentar: Under 2007 har utvecklingssamtalen mer kommit att hantera studie- och yrkesvägledningsfrågor. Övrigt ej kommenterat.

Utveckling av individuella studieplaner (Särvux)

Kommentar: 2007 redovisar man att man har utvecklat studieplanen, men inte hur man gjort det.

Informationsmaterial för elever med utländsk bakgrund (Särvux)

Kommentar: Nämns ej i 2007 års KR

Särvux ska ge studerande med annat modersmål än svenska verktyg att utveckla sitt lärande.

För att nå målet kommer särvux att erbjuda eleverna alternativa sätt att använda sig av bild.

Utvärdering sker på särvux konferenser.

Kommentar: Kommenteras inte i 2007 års KR.

Om behov finns kommer särvux att ordna fler kvällskurser.

Kommentar: Kvällskurs i trafik kunskap har genomförts.

Studerande som har en förvärvad hjärnskada erbjuds undervisning i den dagliga verksamheten. Resultaten kommer att utvärderas av lärare, elever och arbetshandledare.

Kommentar: Undervisning i daglig verksamhet har genomförts.

Särvux elever kommer att ha tillgång till en studie- och yrkesvägledare. Skolledare, arbetslag och yrkesvägledare utvärderar yrkesrollens innehåll på särvux. Varje elev gör också en egen utvärdering.

Kommentar: Studie- och yrkesvägledning har getts.

Särvux lärare kommer att kontinuerligt och till viss del i samarbete med boende och sysselsättning att följa upp och utvärdera studierna. Målet är att förebygga eventuella studieavbrott. Åtgärderna följs upp av skolledare och lärare.

Kommentar: Samarbete sker.

Särvux kommer att utveckla kontakterna med sysselsättningsförmedlingen inom den dagliga verksamheten för att förbättra elevernas möjligheter att komma ut i arbetslivet.

Kommentar: Behandlas ej.

Särvux skall förbereda och delta i Linnéjubileet genom samverkan mellan olika ämnen. En utställning skall göras i bildämnet.

Kommentar: Insatser gjorda.

Lernia

Regelbunden information till vår personal om vår värdegrund, ges främst via intranätet. Vi genomför även personalmöten och utbildningsdagar med regelbundenhet. Till våren planeras bl.a. en värderingskonferens där all personal kommer att arbeta igenom sina och Lernias värderingar. Detta för att säkerställa att vi har en gemensam syn på vår verksamhet.

Kommentar: 2007 anger man att ytterligare en ”värderingskonferens” kommer att genomföras.

Genom resultat från dels tidigare enkätsvaren och enskilda samtal, så görs en åtgärdsplan i vårt balanserade styrkort på de delar som inte uppfyller målet. Målet är 73 % nöjda deltagare vilket motsvarar 2,2 i snitt på en skala från 0 – 3.

En uppföljning görs efter att åtgärdsplanen har genomförts för att stämna av mål mot utfall. En åtgärd som vi arbetar med är att vi ständigt förbättrar elevernas studiemiljö.

Kommentar: 2007 finns exakt samma text med. Inga åtgärder och resultat redovisas.

Att i mindre arbetsgrupper utarbeta handlingsplaner och aktivitetsplaner som arbetar med frågan. (Jämställdhet)

Kommentar: 2007 redovisas inga åtgärder och inga resultat. Följande har tillfogats texten ovan: ” Att påverka insatser och aktörer, som i sin tur påverkar urvalet som t.ex. arbetsförmedlare, studie- och yrkesvägledare samt i våra kontakter med branschen.”

Vi arbetar mycket med vårt eget och andra bemanningsföretag samt använder oss av många praktikplatser. Vi kommer också att satsa på att bygga upp företagsnätverk.

Kommentar: Under 2007 har nätverksträffar genomförts.

Liber

Planerade åtgärder är att vidareutveckla metoder för att ytterligare minska andelen avbrott och utveckla webblärarnas dialog med de studerande för att öka andelen kurser med minst betyget G. Samt att ytterligare utveckla våra digitala kundrapporter i utbildningsplattformen när det gäller uppföljning av resultat och avbrottsorsaker.

Kommentar: Liber redovisar en kraftig förbättring när det gäller antalet avbrott mellan 2006 och 2007. 2006 avbröt 25 procent av de studerande, 2007 endast 5 procent. Liber arbetar mycket med att fastställa avbrottsorsaker och att sätta in åtgärder för att minska antalet avbrott.

Planerade åtgärder för fortsatt utveckling är att öka andelen studerande som är nöjda med sin egen insats under utbildningen och andelen som upplever att de får rätt stöd i sitt lärande.

Kommentar: Under hösten 2006 genomfördes en förändring som innebär att Libers studieledare i Distansskolan även är behöriga lärare och kan ge stöd i ämnesfrågor direkt via telefon på kontorstid, vilket innebär att de studerande dels har stöd av sin ordinarie lärare via webben, dels har möjlighet till ämnesstöd i direktkontakt med en ämnesbehörig lärare.

Resultatet av detta har utvärderats och ligger till grund för ett fortsatt utvecklingsarbete. I enkätsvar från de studerande syns en positiv förändring där andelen studerande som anser att de har nått målen med sina studier har ökat. Under 2007 anser 88.1 procent studerande i Uppsala att de helt eller i stort sett har nått målen för sina studier. (Avpersonifierat citat från Libers KR 2007)

Studiefremjandet

Arbetet med djupintervjuer av elever har startat och kommer att fortsätta under 2007.

Kommentar: 2007 redovisar man fortsatt arbete med djupintervjuer.

Öka uppföljningen av tidiga avhopp.

Kommentar: Kommenteras inte 2007.

Röstmeddelande i de olika konferenserna/klassrummen finns fr o m 2007 inlagda som ett komplement till det skrivna ordet.

Kommentar: Kommenteras inte 2007.

Att ha ett speciellt forum där eleverna kan diskutera och framföra synpunkter och tankar på sättet att studera och skolans helhet.

Kommentar: Kommenteras inte 2007.

I övrigt ska vi fortsätta att skapa goda förutsättningar för det flexibla lärandet för att trygga elevernas studiesituation oavsett livssituation.

Kommentar: Som åtgärder nämns jul- och vårfest samt gemensamma teaterbesök.

Studiefrämjandets personal fortsätter med att göra omvärldsanalyser

Kommentar: Kommenteras inte 2007.

Förutsättningar för verksamheternas måluppfyllelse

Viktiga förutsättningar för verksamheternas måluppfyllelse är bland andra tillgången till behöriga lärare, möjligheterna till studiefinansiering, kvalitetsarbete och ekonomiska förutsättningar. Här redovisas endast de ekonomiska förutsättningarna.

Vuxenutbildning

	Budget 2007
4 CENTRUM FÖR VUXNAS LÄRANDE	
Kommunbidrag	12 540
Summa intäkter	12 540
<i>Kostnader:</i>	
Övriga kostnader	11 900
Andel i stödverksamhet	340
Summa kostnader	12 240
RESULTAT	300
4 GRUNDLÄGGANDE VUXENUTBILDNING	
Kommunbidrag	17 415
Interkommunala ersättningar	300
Summa intäkter	17 715
Summa kostnader	17 581
RESULTAT	134
4 GYMNASIAL VUXENUTBILDNING	
Kommunbidrag	59 856
Statsbidrag moms	630
Interkommunala ersättningar	5 000
Summa intäkter	65 486
Summa kostnader	63 084
RESULTAT	2 402
4 SÄRVUX	
Kommunbidrag	3 938
Summa intäkter	3 938
Summa kostnader	3 893
RESULTAT	45
4 SVENSKA FÖR INVANDRARE	
Kommunbidrag	25 733
Interkommunala ersättningar	300
Summa intäkter	26 033
Summa kostnader	25 854
RESULTAT	179

Arbetet i verksamheten

Det portaluppdrag som riktas till den internkommunala producenten utgör ramen för all vuxenutbildning som genomförs i Uppsala kommuns regi. Uppdraget lyder: "Processen mot ökad flexibilitet i all vuxenutbildning inom nämndens ansvarsområde ska fortskrida. Uppdragstagaren ska redovisa hur verksamheten ska utvecklas mot en allt högre flexibilitet, utifrån den studerandes perspektiv. Uppdragstagaren ska utveckla organisation, pedagogik och lärmiljöer, så att studierna ges en individuell utformning, utifrån den studerandes behov och förutsättningar." För kommunens uppdragssida innebär detta, bland annat, att de studerande ska, utifrån behov och förutsättningar, kunna fritt välja den studieform som passar – hela spektrat från traditionell klassrumsundervisning till studier på distans. 'Flexibilitet' och 'individualisering' är ledorden. Utbudet för 2007 uppfyller väl denna målsättning.

Ett annat uppdrag med hög prioritet lyder: "Ett aktivt rekryteringsarbete ska riktas till personer som ej har en treårig gymnasieutbildning eller har funktionshinder, i samverkan med arbetsförmedling, fackliga organisationer, arbetslivet och försäkringskassan med flera."

Detta rekryteringsarbete hanteras främst av Centrum för vuxnas lärande (CVL). Genom sin, gentemot utbildningsanordnarna, neutrala position garanteras de blivande studerande att de får vägledning till den för dem bäst passande utbildningen. CVL arbetar också aktivt, inte minst genom sin lärcentraverksamhet, för att nå ut till de prioriterade grupperna. Så kallade minilärcentra etableras i de stadsdelar där utbildningsnivån är låg. Studie- och yrkesvägledare finns på plats vid vissa tidpunkter.

Resultat och måluppfyllelse i relation till nationella mål

I enlighet med vad som anförts ovan anser Uppsala kommun att kommunens samlade vuxenutbildning, tillsammans med CVL som serviceinstans för de studerande, håller god kvalitet. Samtliga verksamheter arbetar i linje med de nationella målen. Betygsmässigt, när det gäller allmänna ämnen på gymnasial nivå, ligger Uppsala kommun på samma nivå som jämförbara städer.

Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet

I den kommunala kvalitetsredovisningen för 2006 lyfte Uppsala kommun fram ett antal kritiska punkter. Dessa handlade bland annat om den bristande kopplingen mellan måluppfyllelse och åtgärder för förbättring. Det finns fortfarande brister på detta område, vilket framgår av redovisningen ovan. Allmänt sett har dock kvaliteten på kvalitetsredovisningarna blivit högre. Utbildningsanordnarna analyserar sina uppgifter på ett bättre sätt. Det står dock klart att de utbildningsanordnare som bedriver ett fullödigt kvalitetsarbete också, generellt sett, genomför bättre kvalitetsredovisningar i jämförelse med dem som saknar ett sådant. Den i vissa fall bristfälliga kopplingen mellan åren – sättet att hantera åtgärder för förbättring – tyder på att vissa utbildningsanordnare inte ser möjligheten att använda kvalitetsredovisningen som ett medel för att utveckla sin organisation.

Uppsala kommun gör den bedömningen att måluppfyllelsen i verksamheten som helhet håller god kvalitet. Det finns dock stora behov av att utveckla kvalitetsarbetet, särskilt inom vissa delar av verksamheten. Bristområdena påpekades i kvalitetsredovisning för 2006, men det har varit omöjligt att fullt ut följa upp de förbättringsåtgärder som togs upp i denna redovisning. Av denna anledning är de flesta av förbättringsförslagen från 2006 fortfarande aktuella.

Åtgärder för förbättring

De producenter som inte har ett fullödigt kvalitetssäkringssystem ska utveckla ett sådant. Givna uppdrag ska mötas av relevanta åtaganden och uppdragen ska vara så klart formulerade som möjligt.

En fortlöpande dialog ska föras med utbildningsanordnarna kring innehållet i och utformandet av kvalitetsredovisningarna. Den skrivmall som finns måste revideras så att uppdragsgivarens krav på måluppfyllelse tydligt redovisas. Ett fortlöpande uppföljningsarbete är nödvändigt för att innehållet i kvalitetsredovisningarna speglar den verksamhet som pågår och kvaliteten hos denna.

För att underlätta mätning av måluppfyllelse ska uppdragsgivare och uppdragstagare gemensamt ta fram indikatorer.

För att underlätta för utbildningsanordnarna att använda kvalitetsredovisningen som ett medel för utveckling ska formuleringarna av uppdragen till producenterna övergå till ett förfrågningsunderlag. Ett sådant förfaringssätt bör också kunna leda till ett jämbördigare förhållande mellan producenterna när verksamhet konkurrensutsätts.